

Propagace dobrovolnictví Maltézskou pomocí na Otrokovicu

Monika Matějčková

Bakalářská práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Monika MATĚJÍČKOVÁ**

Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Propagace dobrovolnictví Maltézskou pomocí**

Zásady pro vypracování:

Studium literatury v oblasti zvoleného tématu.

Shromáždování podkladů.

Vymezení teoretické části a zpracování východisek.

Rámcové rozdělení kapitol.

Příprava metodiky výzkumu.

Zpracování a vyhodnocení výzkumu.

Dopsání obou částí práce.

Sepsání závěru a úvodu.

Kompletování písemné práce.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

TOŠNER, J.; SOZANSKÁ, O. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. 2. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6.

FRIČ, P. a kol. Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: Výsledky výzkumu NROS a AGNES. Praha: NROS, 2001. ISBN 80-902633-7-2.

WALDSTEIN-WARTENBERG, B. Maltézský řád dnes. Praha: CIVITAS, 1995. 16 s.

HODGES, M.; WOOD, G. Aby váš hlas byl vyslyšen: úvod do lobování v České republice. Praha: ICN, 1998. ISBN 80-902284-4-5.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Mgr. Leona Hozová

Ústav pedagogických věd

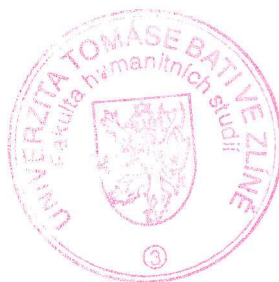
Datum zadání bakalářské práce:

13. února 2009

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. května 2009

Ve Zlíně dne 13. února 2009

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

L.S.

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 6.3.2009

..... Matej Človák

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevyjádřeně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se věnuje dobrovolnictví z pohledu informovanosti veřejnosti a s cílem podpory dobrovolnictví prostřednictvím organizace Maltézská pomoc. Teoretická část je zaměřena na terminologii dobrovolnictví a dobrovolníka a jsou zde uvedeny skupiny dobrovolníků s jejich motivy. Následující část seznamuje s Maltézskou pomocí a jejími řádovými kořeny. Nechybí popis centra Maltézské pomoci v Otrokovicích. Poslední část se vztahuje k jednotlivým fázím managementu dobrovolnictví a propagačním činnostem.

V praktické části je zkoumána míra informovanosti o dobrovolnictví a Maltézské pomoci v mikroregionu Otrokovicko.

Klíčová slova: dobrovolnictví, dobrovolník, nezisková organizace, Maltézská pomoc, Řád maltézských rytířů, sociální služby, management dobrovolnictví, propagace.

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with volunteering and public awareness of volunteering for the purpose of support volunteering via an organization called Maltese aid. The theoretical part provides terminology of volunteering and a volunteer and it lists groups of volunteers with their motives. The next part focuses on Maltese aid and the history of the Order of Malta. A centre of Maltese aid in Otrokovice is described there. Phases of management of volunteering and promotion activities are to be found in the closing chapter of the theoretical part.

In the practical part there is a research into the level of awareness of volunteering and Maltese aid in micro-region of Otrokovice.

Keywords: volunteering, volunteer, non-profit association, Maltese aid, Order of Malta, social services, management of volunteering, promotion.

Děkuji Ing. et Mgr. Leoně Hozové za odborné vedení práce a řadu cenných rad. Mé poděkování též patří pracovníkům Maltézske pomoci a všem, kdo mi jakýmkoli způsobem s touto prací pomohli.

Motto:

„Dobrovolníci jsou odvážní lidé a jsou ochotni se za něco postavit. Jsou ochotni zasvětit své ruce, svou mysl a především svá srdce službě ostatním. Tím přinášejí lidem naději a dodávají sílu k překonávání jejich slabostí. Odměnou za to jim je vědomí, že jejich činnost má skutečný význam. Jejich odvaha a odhodlání by měly být pro nás všechny inspirací.“

(z projevu generálního tajemníka OSN Kofiho Annana při zahájení Mezinárodního roku dobrovolníků 5. prosince 2000)

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 DOBROVOLNICTVÍ	12
1.1 VÝVOJ DOBROVOLNICTVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH	13
1.1.1 Zákon o dobrovolnické službě	13
1.2 DRUHY DOBROVOLNICTVÍ	14
1.3 VYMEZENÍ POJMU DOBROVOLNÍK	15
1.3.1 Studenti	16
1.3.2 Senioři v důchodě.....	16
1.3.3 Nezaměstnaní	17
1.3.4 Ostatní skupiny dobrovolníků	17
1.4 DOBROVOLNICTVÍ V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH.....	18
1.4.1 Mikroregion Otrokovicko	19
2 MALTÉZSKÁ POMOC	20
2.1 ŘÁD MALTÉZSKÝCH RYTÍŘŮ	20
2.1.1 Spiritualita	21
2.1.2 Struktura Řádu maltézských rytířů.....	21
2.1.3 Oblasti působení.....	22
2.2 POMOCNÁ ORGANIZACE MALTÉZSKÁ POMOC V ČR.....	22
2.2.1 Vznik	23
2.2.2 Struktura organizace.....	23
2.2.3 Poslání a činnost.....	24
2.2.4 Centrum v Otrokovicích.....	25
3 MANAGEMENT DOBROVOLNICTVÍ	27
3.1 PŘÍPRAVA ORGANIZACE NA PŘIJETÍ DOBROVOLNÍKŮ	27
3.2 ZÍSKÁVÁNÍ DOBROVOLNÍKŮ	28
3.3 VÝBĚR DOBROVOLNÍKŮ A SEPSÁNÍ SMLOUVY	30
3.4 PŘÍPRAVA A VEDENÍ DOBROVOLNÍKŮ	30
3.4.1 Koordinátor	31
3.5 HODNOCENÍ A OCEŇOVÁNÍ.....	31
3.6 PROPAGACE.....	32
3.6.1 Public relations.....	32
3.6.2 Fundraising a lobbování	33
3.6.3 Marketing	34
3.6.4 Tisk a komunikace s veřejností	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	35
4 ÚVOD	36

4.1	CÍLE VÝZKUMU A VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU	36
4.2	DRUH VÝZKUMU	36
4.3	VÝBĚROVÝ SOUBOR	37
4.4	VÝZKUMNÁ METODA.....	38
4.4.1	Předvýzkum.....	38
4.4.2	Dotazník	39
4.5	ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT	39
4.6	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU.....	40
4.7	VÝSLEDKY A INTERPRETACE	53
4.8	ZÁVĚRY VÝZKUMU	55
	ZÁVĚR	56
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	57
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	61
	SEZNAM OBRÁZKŮ	62
	SEZNAM GRAFŮ	63
	SEZNAM TABULEK.....	64
	SEZNAM PŘÍLOH.....	65

ÚVOD

V této bakalářské práci se budu soustředit na dobrovolnictví a jeho propagaci. Dobrovolnictví je dnes velmi rozšířené a většina obyvatel České republiky již o něm někdy slyšela. Být dobrovolně nápomocný jeden druhému je důležitý prvek občanské společnosti.

Pomoc bližnímu vychází z křesťanských kořenů, kdy byla chápána spíše jako samozřejmost nebo povinnost bez nároku na nějaké ocenění. Tuto činnost zastávala zprvu církev, ale postupem času se dostala do rukou státu. To můžeme i vidět na historii Řádu maltézských rytířů, kterou v této práci budu zmiňovat.

K dobrovolnictví jsem se dostala z důvodu shánění praxe při studiu, kdy Maltézská pomoc hledala dobrovolníky do programu Pět P. Po roce v tomto programu jsem se stala členkou Maltézské pomoci a nyní je mi tato nezisková organizace velmi blízká. Zapojila jsem se aktivně do chodu centra v Otrokovicích, které vzniklo před pár lety.

Mou snahou je poukázat na dobrovolnictví jako nedílnou součást neziskových organizací a důležitost řízení této činnosti. Organizace neobstojí s tím, že chtějí dělat něco dobrého, když neví jak. Vše musí být řízeno a plánováno. Proto i v této práci budu klást důraz především na management dobrovolnictví a propagaci za pomoci Public relations a marketingu. Bohužel se konkurence dostává ze ziskové sféry do neziskové.

Pro vytvoření dobrého plánu řízení v oblasti dobrovolnictví je nutno nejdříve porozumět dobrovolnictví jako celku, poté se seznámit s organizací, která chce s dobrovolníky pracovat v historickém kontextu služeb, které nabízí. V marketingu potřebujeme znát potřeby a motivy zákazníka, podobně to platí i u dobrovolnictví, kdy je důležité znát skupiny potenciálních dobrovolníků s jejich motivy. Na základě znalostí motivů a rozdělení skupin, lze uskutečnit průzkum v oblasti působení organizace. Dle výsledků výzkumu můžeme zhodnotit dosavadní práci, ale i navrhnout další možnosti zlepšení.

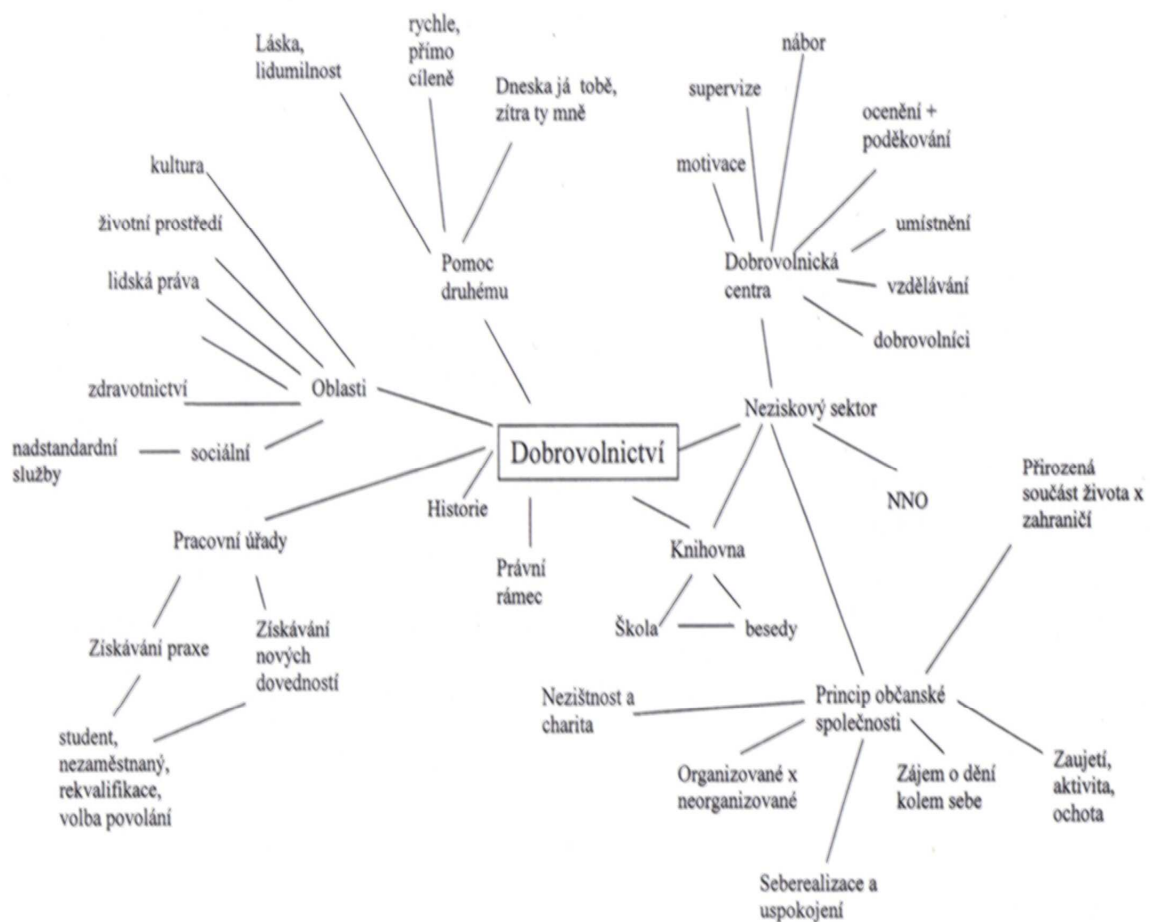
Tento postup využiji i při zpracovávání mé práce. Teoretická část se bude zabývat dobrovolnictvím, skupinami dobrovolníků s jejich motivací, Maltézskou pomocí a Řádem maltézských rytířů, managementem dobrovolnictví a možnostmi řízené a plánované propagace. V praktické části budu zkoumat fakta, motivy a znalosti u potenciálních dobrovolníků na Otrokovicku.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DOBROVOLNICTVÍ

K bližšímu seznámení se s fenoménem dobrovolnictví, se kterým se v naší občanské společnosti setkáváme často, je nutné vycházet z nadřazeného pojmu dobročinnost. Již z obsahu slova je patrné, že se jedná o činění dobra. Základní formy dobročinnosti jsou dárcovství a dobrovolnictví se společným znakem „*konání dobra bez nároku na odměnu nebo zisk*“ (Frič, 2001, s. 13).

Jako velmi přínosný pohled do obsahu a souvislostech s pojmem dobrovolnictví shledávám následující myšlenou mapu (Dlouhá, 2001):

Obrázek 1 Myšlenková mapa dobrovolnictví (Dlouhá, 2001)

1.1 Vývoj dobrovolnictví v českých zemích

Obrovský rozvoj dobrovolné činnosti ve spolcích a oblastech společenského života nastal v zemích českých v 19. století. Organizace byly strukturovány od poboček až po národní ústředí. Tento vývoj byl násilně přerušen a pozastaven jak světovými válkami, tak socialismem (Tošner, 2006).

Přestože naše země zažila dobu dlouhé represe a nucené neplacené práce pro blaho všech, po roce 1989 se začala dobrovolná činnost obnovovat a rozvíjet v zájmových skupinách a sdruženích, a též vzniklo mnoho neziskových organizací, které však nebyly vždy pevně organizované.

Rok 2001 se stal průlomovým rokem a to tím, že byl Organizací spojených národů vyhlášen Mezinárodním rokem dobrovolnictví. Došlo tak k celorepublikové propagaci dobrovolnictví, podpory právní úpravy dobrovolnictví a následného vzniku zákona o dobrovolnické činnosti a v neposlední řadě vytvoření pravidel pro dotace a podporu dobrovolnických projektů. Tento rok vedl k rozvinutí prezentace a koordinace dobrovolnictví, k rozvoji dobrovolnických center, zvýšil možnosti vzdělávání v oblasti dobrovolnictví. Vše bylo dáno angažováním českého státu, který spolupracoval jak s odborníky, tak i neziskovými organizacemi a médii (Dolínek, 2001).

První specializované pracoviště pro oblast dobrovolnictví v ČR s názvem HESTIA - Národní dobrovolnické centrum (NDC) vzniklo až v roce 1999. Posláním NDC je propagace a podpora myšlenky dobrovolnictví ve společnosti formou spolupráce s médii a státními orgány, organizací seminářů, výcviků a kurzů pro organizace a koordinátory, podpora vzniku nových dobrovolnických center a též rozvíjení svých vlastních dobrovolnických programů. Nemohlo by vzniknout a dále se rozvíjet bez spolupráce na akcích, projektech a konferencích s mezinárodními organizacemi (Tošner, 2001).

1.1.1 Zákon o dobrovolnické službě

V roce 2003 vešel v platnost zákon o dobrovolnické službě, čímž byl dán dobrovolnictví nový organizační rámec. Tato právní legislativa vymezuje činnost a osobu dobrovolníka, náležitosti smluv s organizacemi – vysílající i přijímající, podmínky udílení akreditační, pojištění ke službě a čerpání dotací (zákon č. 198/2002 Sb.).

Dobrovolnická služba je v §2 odst.1 zákona č.198/2002 Sb. definována jako „činnost, při níž dobrovolník poskytuje:

- a) *pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, příslušníkům národnostních menšin, imigrantům, osobám po výkonu trestu odnětí svobody, osobám drogově závislým, osobám trpícím domácím násilím, jakož i pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase,*
- b) *pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách, při ochraně a zlepšování životního prostředí, při péči o zachování kulturního dědictví, při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí pro osoby uvedené v písmenu a), nebo*
- c) *pomoc při uskutečňování rozvojových programů a v rámci operací, projektů a programů mezinárodních organizací a institucí, včetně mezinárodních nevládních organizací.“*

Dále za dobrovolnickou službu zákon č.198/2002 Sb. nepovažuje „činnost týkající se uspokojování osobních zájmů, anebo je-li vykonávána v rámci podnikatelské nebo jiné výdělečné činnosti anebo v pracovněprávním vztahu, služebním poměru nebo členském poměru“ (zákon č. 198/2002 Sb. §2, odst. 2).

Dle tohoto zákona tedy nelze považovat členy organizace za dobrovolníky poskytující dobrovolnickou službu, i kdyby vykonávali stejnou činnost jako právoplatní dobrovolníci (zákon č. 198/2002 Sb.).

1.2 Druhy dobrovolnictví

Na základě prostředí a interpersonálních vztahů, kde je služba dobrovolně nabízena, rozlišujeme několik druhů dobrovolnictví (srov.online[cit 2009-04-30]. Dostupné z WWW: <http://www.dobrovolnik.cz/d_druhy.sthtml>):

- Dobrovolná občanská výpomoc neboli sousedská výpomoc – systém vzájemných protislužeb v rámci příbuzenských či sousedských vztahů
- Dobrovolnictví vzájemně prospěšné – vykonávají je členové sdružení či klubů za účelem realizace svých cílů a poslání (např. dobrovolní hasiči, Sokol, nadace Duha...)

- Dobrovolnictví veřejně prospěšné – zde se angažují osoby v neziskovém sektoru s cílem být užitečný svému okolí. Můžeme i nemusíme sem zařadit dobrovolnickou činnost (např. dobrovolní dárci krve, skauting...)
- Dobrovolná služba – dlouhodobý závazek věnovat se dobrovolné práci v zahraničí. V rámci ČR se této činnosti věnují organizace Mládež pro Evropu, United Nations Volunteers, Bohemia Corps, INEX a SCI.

1.3 Vymezení pojmu dobrovolník

Dobrovolníkem může být kdokoli, proto nenalezneme jedinou správnou definici slova. Ovšem, aby byl člověk dobrým dobrovolníkem, tak se musí vzdělávat, získávat zkušenosti, umět naslouchat a jednat s lidmi a především být zdravou osobností. Organizace si své dobrovolníky pečlivě vybírají a často i zaškolují v činnosti, kterou budou vykonávat.

Přes to všechno je dobrovolníků stále nedostatek a poptávka převažuje nabídku. Z výzkumu uskutečněného v roce 2000 (Frič, 2001) vyplývá, že dobrovolníků je jen 16% obyvatel.

Ze zkušenosti můžeme usuzovat, že problém je v nárocích na dobrovolníky, neboť člověk tuto činnost vykonává na základě své vůle a volného času. Ten, kdo nemá dobrou vůli pomáhat, nechce nebo nemá čas, se dobrovolníkem nemůže stát. A i dnes je takových lidí mnoho. Naopak je možné najít jedince, kteří jsou vysoce motivováni, mají chuť a nadšení pomoci, i když nemají příliš volného času.

V různých příručkách nalézáme rozličné definice:

„Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti“ (Tošner, 2006, s. 35).

Občanské sdružení ADRA ve své příručce pro dobrovolníky (2005, s. 33) uvádí: *„Dobrovolník je každý, kdo ze své dobré vůle, ve svém volném čase a bez nároku na finanční odměnu vykonává činnost ve prospěch jiných lidí.“*

Dle §3 ods.1 zákona č.198/2002 Sb. může být dobrovolníkem *„fyzická osoba*

- a) *starší 15 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby na území České republiky,*

- b) *starší 18 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby v zahraničí, která se na základě svých vlastností, znalostí a dovedností svobodně rozhodne poskytovat dobrovolnickou službu.*“

Z výše uvedených definic je zřejmé, že dobrovolníkem může být kdokoliv od patnácti let. Pro potřeby mého výzkumu v praktické části této práce se blíže zaměřím na čtyři typy dobrovolníků: studenti, pracující, nezaměstnaní, důchodci.

1.3.1 Studenti

Studenti jsou nečastější skupinou dobrovolníků, dokonce je znám dobrovolnický program 5P, který je určen primárně pro studenty a mladé lidi obecně od 18 let. V tomto programu realizovaném i Maltézskou pomocí se dobrovolník stává starším kamarádem dítěte školního věku.

Možnosti zapojení studentů do dobrovolnictví jsou opravdu rozmanité: individuální dobrovolnictví, jednorázové nebo průběžné miniprojekty (např. Vánoční besídka pro seniory), nárazové skupinové akce (tzv. Rychlá rota) či letní workcampy. Výhodou v řízení studentů, především středoškoláků, je možnost zapojení velké skupiny lidí. Dobrovolnictví zde může být v režii vedením školy pověřeného pedagoga nebo dokonce jen organizovanými náborů neziskové organizace. Intenzita spolupráce školy a neziskové organizace může být různá (Novotný, 2003).

Mezi studenty můžeme nacházet nejčastěji reciproční motivaci, která je až u 37% českých dobrovolníků. Recipročně motivovaní jedinci hledají nejen dobro pro ostatní, ale i vlastní prospěch: získávání nových zkušeností, navazování vztahů, snaha uplatnit své schopnosti a udržovat se v kondici. Tato motivace je patrná u mládeže do 30 let s ateistickým světonázorem (Tošner, 2006).

1.3.2 Senioři v důchodě

Starší lidé nad 60 let a věřící se vyznačují konvenční či normativní motivací k dobrovolnictví. Důvody této motivace jsou morální normy nejbližšího okolí anebo obecná pravidla chování v dané společnosti, co se sluší a patří. Tato forma úzce souvisí s křesťanskou morálkou a s představami o správném způsobu života (Tošner, 2006).

V projektu *Obdivuhodní senioři* uskutečněném v roce 2005 v severních Čechách, výzkum ukázal, že většina dotazovaných seniorů naplňuje značné množství svého času zálibami. Povaha těchto zájmových činností souvisí s věkem, vzděláním a s pohlavím seniorů. Motiv pracovat jako dobrovolník je patrný u 35,1% respondentů, nejčastější oblast zájmu je práce se seniory, s dětmi a administrativní činnost (*Obdivuhodní senioři*, 2005).

1.3.3 Nezaměstnaní

Vlivem zhoršující se situace na trhu práce přibývá počet nezaměstnaných osob, dobrovolnictví je právě jedna z forem zapojení těchto lidí do společnosti.

Dobrovolnictví umožní nezaměstnaným vyvinout úsilí směřující k nalezení placeného zaměstnání. Další možnosti, které jim přinese: udržení si sociálních a pracovních návyků, získání nových vědomostí, zkušeností a dovedností, které zvýší jejich šance při hledání zaměstnání, pomůže zmírnit psychosociální krizi a působí jako prevence sociálně patologických jevů plynoucích z nezaměstnanosti, brání sociálnímu vyloučení a napomáhá integraci do společnosti. (Tošner, 2005)

Nezaměstnané je možno zapojit jednorázově nebo dlouhodobě na několik hodin týdně. Dlouhodobé zapojení, více než 20 hodin týdně, je možno započítat jako náhradní dobu zaměstnání evidované osoby na úřadu práce, což je výhodné pro důchodce a nezaměstnané vyššího věku, kteří mají málo možností se zapojit do pracovního procesu. Nezaměstnaní naopak potřebují získat osvědčení o praxi, kterou jim dobrovolnická činnost přinese. Dobrovolnictví je zajímavou nabídkou pro nezaměstnané matky s dětmi, které potřebují interpersonální kontakty. (Tošner, 2005)

1.3.4 Ostatní skupiny dobrovolníků

Jako čtvrtou skupinu dobrovolníků můžeme považovat zaměstnané neboli pracující. Stále více se u velkých firem rozvíjí trend tzv. firemního dobrovolnictví, kdy je strategií firmy, aby její zaměstnanci odvedli několik hodin dobrovolné práce na prospěšných projektech (Popovičová, 2001).

Posledním druhem motivace obyvatel ČR k dobrovolnické činnosti je tzv. nerozvinutá motivace. Vyskytuje se u vysokoškoláků a u osob od 46 do 60 let (23%). Motivem je

šíření dobré myšlenky, důvěra v organizaci a přesvědčení o smysluplnosti dobrovolné práce (Tošner, 2006).

1.4 Dobrovolnictví v sociálních službách

Stejně, jako se setkáváme s mnoha organizacemi, spolky, sdruženími, provozujícími dobrovolnickou službu, tak je i mnoho oblastí, kde si lidé dobrovolně pomáhají. Tyto oblasti se neustále rozšiřují o nové zároveň se zvyšováním prestiže dobrovolnictví a možností ve společnosti.

Pro ucelení uvádím výčet oblastí, kde jsou dobrovolníci aktivně zapojeni, dle Tošnera (2006): ochránci životního prostředí, humanitární organizace, organizace na ochranu lidských práv, sociální a zdravotní oblast, kulturní oblast, sportovní a vzdělávací činnost, zahraniční dobrovolná služba.

Na oblast sociálních služeb se zaměřím především z důvodu Maltézske pomoci, o.p.s. jako poskytovatele sociálních služeb. V zákoně č. 108/2006 o sociálních službách nejsou dobrovolníci, ani jejich práce vymezena. Matoušek (2008, str.48) uvádí, že dobrovolníci jako laici i kvalifikovaní profesionálové pracují takto samostatně nebo ve spolupráci s odborníky, kteří jsou placeni. V sociálních službách se dobrovolníci uplatňují v činnosti s velkým spektrem sociálně znevýhodněných osob.

Jak uvádí Hrdá (2003) v ČR nacházíme tři druhy přístupu k dobrovolníkům v sociálních službách. První se nazývá dobrovolnictví „nadivoko“, kdy začneme navštěvovat v zařízení někoho známého a seznámíme se s dalšími obyvateli zařízení, které nikdo nenavštěvuje, časem s nimi navážeme spolupráci. Díky častým docházkám nás bude znát i personál. Tato pomoc však přináší dvě úskalí: klienti ani personál nám nemusí důvěřovat a chybí pravidla a řízení služby. V druhém přístupu jsou dobrovolníci „trpěni“ v zařízení. To představuje příklad, kdy je nikdo nevyhání, ale ani neřídí. Třetí přístupem je organizovaná podpora dobrovolníků prováděna koordinátory a dobrovolník je tak evidován a jsou mu dána jasná pravidla.

Dobrovolníci se mohou vyskytovat ve všech zařízeních sociálních služeb a ve zdravotnictví zvláště v nemocnicích a hospicích. Dle zákona o sociálních službách jsou některé služby placené klienty, jiné hradí poskytovatel. Dobrovolníci jsou převážně zapojovány do sociálně aktivizačních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením a pro rodiny

s dětmi. Z důvodů dodržování standardů sociálních služeb jsou kladeny velké nároky na management dobrovolníků právě v zařízeních poskytující sociální služby. Dobrovolníky můžeme dle potřeby standardů zařadit do „jiných fyzických osob“. Úkolem poskytovatele je zpracovat vnitřní pravidla související s přijímáním, zaškolením a působením dobrovolníků v zařízeních (zákon č. 108/2006 Sb.).

V sociálních službách dobrovolník napomáhá zvyšování kvality služeb, snižuje svou činností zátěž personálu, je zprostředkovatelem komunikace s okolní komunitou klienta. To všechno jen za předpokladu, že bude koordinován odborným zástupcem zařízení sociálních služeb a integrován do činnosti zařízení v závislosti na standardech kvality. (Tošner, 2007)

Vysoké nároky také klade odborné vedení dobrovolníků v jejich činnosti s lidmi. Pravidelné setkání s odborníkem, často psychologem, se nazývá supervize a probíhá většinou ve skupině dobrovolníků. Jde o nadhled do práce s klientem, vedení v činnosti s ním, získávání zkušeností a jako prevence zklamání a syndromu vyhoření, které v pomáhajících oblastech hrozí.

1.4.1 Mikroregion Otrokovicko

Pro potřeby této práce definuji mikroregion Otrokovicko.

Dle komunitního plánování sociálních služeb se mikroregion Otrokovicko skládá z obcí Bělov, Halenkovice, Karlovice, Komárov, Kurovice, Lhota, Machová, Napajedla, Nová Dědina, Oldřichovice, Otrokovice, Pohořelice, Spytihněv, Žlutava, Tlumačov (1.Komunitní plán sociálních služeb na Otrokovicku na období 2008-2012, 2007).

2 MALTÉZSKÁ POMOC

Maltéžská pomoc, o.p.s. je humanitární organizace založená Řádem maltéžských rytířů s cílem naplňování řádového poslání. Abychom její činnost lépe pochopili, je nutné jít ke kořenům, seznámit se s „maltéžskými rytíři“.

2.1 Řád maltéžských rytířů

Řád vzniknul v 11. století a sídlil v Jeruzalémě, kde nechal postavit kostel, konvent a špitál. Byl nejen náboženským, ale i vojenským řádem. Chránil a ošetřoval nemocné a poutníky a bránil území osvobozené od muslimů. Členové řádu byli kněží a rytíři vázání řeholními sliby. Časem se stal znakem Řádu osmihrotý kříž a poslání bylo rozšířeno o obranu křesťanství. Po vyhnání křesťanů z Jeruzaléma se řád přemístil na Kypr, poté na Rhodos. Došlo k vybudování námořnictva, uznání suverenity státu papežem a mezinárodním společenstvím a udělení práva vlastnit armádu. Roku 1530 přijal Řád jako nové sídlo Maltu. V roce 1798 obsadil ostrov Malta Napoleon Bonaparte, a tak se nyní Řád nachází v Římě, kde mu od roku 1834 patří palác na Via Condotti. Nedávno Maltéžská vláda Řádu navrátila pevnost St. Angelo na Maltě, kde nyní sídlí Mezinárodní maltéžská akademie, zabývající se historií a kulturou související s Řádem a jeho činností (srov.online [cit 2009-01-28]. Dostupné z WWW:<<http://www.maltezskapomoc.cz/view.php?cisloclanku=2004102603>>).

Již v roce 1150 přišli řádoví kněží i do Prahy a založili české velkopřevorství. Byl zde útulek, škola a ve Strakonících, Mladé Boleslavi a v Brně zřídili špitály (Waldstein-Watenberg, 2005).

Rok 1866 byl v historii Řádu významný tím, že se díky němu na bitevních polích prusko-rakouské války zrodila první sanitní služba. Při první světové válce bylo použito osm řádových sanitních vlaků a řádoví lékaři provedli více než 27 tisíc operací, většinu v polních nemocnicích. Za komunismu zákaz činnosti Řádu podpořil v exilu založení organizace Opus Melitense Bohemiae, z nichž se vyvinula po revoluci Maltéžská pomoc. Za vedení Margaretty Waldstein – Wartenbergové v 1995 byla Maltéžská pomoc přeorganizována na občanské sdružení Česká maltéžská pomoc. Roku 2002 však znovu vznikla Maltéžská pomoc, o.p.s. s centrálou v Praze (srov.online [cit 2009-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.maltezskapomoc.cz/view.php?cisloclanku=2004102603>>).

2.1.1 Spiritualita

Svrchovanosti řádu, která je uznávána mnoha státy, dosáhli členové svou přísahou Kristu jako jedinému pánu zastoupenému papežem. Řád se rozhodl pro neutralitu, rytíři měli zakázáno bojovat na něčí straně v konfliktech (Waldstein-Watenberg, 2005).

„Charakteristickým rysem spirituality Maltézských rytířů je snaha dosáhnout duchovní dokonalosti životem v církvi a službou trpícím, chudým a nemocným.“ (srov.online [cit 2009-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.maltezskapomoc.cz/view.php?cisloclanku=2004102601>>).

Motto řádu, často zmiňované v souvislosti s posláním v původní latině, zní: „Tutio fidei et obsequium pauperum.“ neboli „Obrana víry a služba trpícím“ (na webu Maltézské pomoci uváděna jako „obrana víry a pomoc potřebným“). Dnes můžeme najít na webových stránkách či jinde v propagaci heslo „tradičně sloužit, profesionálně pomáhat“, což můžeme chápat jako moderní a bližší obdobu motta Řádu.

Tutio fidei (obrana víry) neznamená obracet na víru, ale jde o podporu křesťanům v praktikování své víry, a to pořádáním poutí a umožněním lidem s postižením účast na mši či jiné náboženské akci. Řádová řehole také nařizuje službu nemocným a slabým o strádající tělo, ale i duši. To znamená zmírňování nejen bolestí tělesných, ale i psychických. Maltézští rytíři nejsou řádem kontemplativním s úkolem modlit se, ale řádem rytířským, pohyblivým, vzdělaným, dbajícím na moderní lékařskou techniku a profesionalitu pracovníků. Převahu ve zdravotnictví v období světových válek dokazují maltézské sanitní čety, lazaretní vlaky, přístroje a učebnice první pomoci (Waldstein-Watenberg, 2005).

Řád pomáhá lidem na celém světě bez ohledu na národnost nebo náboženské vyznání. Rozšířil se nejen do celé Evropy, ale i do Severní a Jižní Ameriky a Austrálie (Waldstein-Watenberg, 2005).

2.1.2 Struktura Řádu maltézských rytířů

Dnes je suverénní řád maltézských rytířů samostatný a nezávislý subjekt mezinárodního práva s vlastní ústavou vydávající vlastní pasy a známky. Má dokonce vlastní státní úřady (srov.online [cit 2009-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.maltezskapomoc.cz/view.php?cisloclanku=2004102601>>).

Plný název řádu dle tradice zní: „Svrchovaný hospitální řád svatého Jana z Jeruzaléma, zvaný Rhodský, zvaný Maltézský“. V čele řádu stojí velmistr, který je doživotně volen Velkou státní radou. Je hlavním představeným řádu a podřízen papeži, má práva hlavy státu. Vládu tvoří řádové představenstvo: velký komtur zastupující velmistra, velkokancléř s podřízenými diplomaty, hospitaliér, jenž řídí pomocnou činnost řádu a receptor, který je na postu ministra financí. Řádové představenstvo má celkem 8 osob, je voleno generální kapitulou na pět let. Generální kapitule, skládající se z řádových sborů a členských tříd, přísluší zákonodárné právo. Tři třídy řádových členů jsou následující: profesní rytíři a profesní kaplani s plnými řeholními sliby (chudoby, čistoty a poslušnosti), obediční rytíři se slibem poslušnosti nadřazeným v řádě, všichni řádoví členové (rytíři, dámy a kněží) - laici praktikující křesťanské hodnoty (Waldstein-Watenberg, 2005).

2.1.3 Oblasti působení

Řád maltézských rytířů působí ve více než 110 zemích díky dobrým diplomatickým vztahům s počtem více než 10 tisíc rytířů a dam a dobrovolníků nepočítaně. Je znám svým humanitárním zaměřením, sociální službou a zdravotní pomocí. Ve světě provozuje nemocnice, zdravotnická centra, hospice, domovy důchodců, pečovatelské domy pro tělesně postižené, speciální centra pro nemocné. Z důvodu poskytování profesionální pomoci vzniklo ECOM - Emergency Corps of Order of Malta. Jde o mezinárodní sdružení řádových organizací s cílem pomáhat při přírodních katastrofách a ozbrojených konfliktech. Speciální výbor CIOMAL (Comite International de l'Orde de Malte pour la Lepre) se angažuje v boji s leprou a proti AIDS a jiným nemocem (srov.online [cit 2009-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://maltezskapomoc.cz/showpage.php?name=faq#05>>).

V případě katastrof a konfliktů maltézské organizace poskytují rychlou a účinnou finanční a materiální pomoc ze zahraničí do postižených oblastí díky partnerským organizacím Řádu.

2.2 Pomocná organizace Maltézská pomoc v ČR

Obecně prospěšná společnost Maltézská pomoc patří mezi nestátní neziskové organizace. Svou činnost zaměřuje na humanitární, sociální a zdravotní oblast. Byla založena Řádem maltézských rytířů jako pomocná organizace v naplňování cíle Řádu „pomoci potřebným“. Jde o organizaci řízenou profesionálními pracovníky za pomoci dobrovolníků,

kteří nabízejí své služby v jednotlivých projektech. Dle poslední výroční zprávy za rok 2007 pracovalo v Maltézké pomoci přes 300 dobrovolníků s podepsanou dobrovolnickou smlouvou (Výroční zpráva Maltézké pomoci, o.p.s., 2007).

Obrázek 2 Základní logo

Maltézké pomoci, o.p.s.

(Grafický manuál)

2.2.1 Vznik

Česká Maltézká pomoc vznikla roku 1950, kdy hraběnka Margareta Waldsteinová – Wartenbergová založila v rakouském exilu tzv. Opus Malitensis Bohemiae (Českou maltézkou pomoc) za účelem posílat do tehdejšího Československa léky, potraviny a oblečení. Po revoluci v roce 1989 došlo k obnovení maltézkého řádu a jeho činnosti v České republice a v 1995 se paní Waldsteinová stala prezidentkou občanského sdružení Česká maltézká pomoc (Štáfeldová, 2007).

Od roku 2002 je Maltézká pomoc registrována nově jako obecně prospěšná společnost. Centrální kancelář najdeme v Praze na Malé Straně.

2.2.2 Struktura organizace

Organizace je řízena správní radou, jejichž předsedou a zároveň prezidentem organizace je nyní Jaroslav Štrof, CSc. Centrální kancelář má svého ředitele, jenž řídí činnost Maltézké pomoci, ale je podřízen správní radě. Ve vedení jsou též manažeři - projektový, administrativní, pro styk s veřejností a tiskový mluvčí a manažer nestátního zdravotnického zařízení. Jednotlivá diecézní centra v ČR mají své vedoucí a koordinátory projektů v dané oblasti. Diecézním vedoucím jsou podřízena místní centra. Slovo „diecézní“ vychá-

zí z katolického rozdělení země na jednotlivé oblasti, v jejichž čele stojí biskup, v ČR je nyní 8 diecézí. V chodu je nyní 10 center Maltéžské pomoci a to v Praze, Mělníku, České Lípě, Olomouci, Uherském Hradišti, Hradci Králové, Brně, Karlových Varech, Kralupech nad Vltavou a Otrokovicích (Výroční zpráva Maltéžské pomoci, o.p.s., 2007).

2.2.3 Poslání a činnost

Poslání Maltéžské pomoci je vyjádřeno v mottu Řádu: „Tuitio fidei et obsequium pauperum“ (Obrana víry a pomoc potřebným). Cílovou skupinou jsou děti a mládež, nemocní, zranění, vozíčkáři, děti z dětských domovů, opuštění lidé žijící v domovech pro seniory, vězni, sociálně slabé rodiny, osoby starající se o příbuzné postižené Alzheimerovou chorobou, handicapovaní poutníci a další potřební (srov.online [cit. 2009-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://maltezska-pomoc.cz/web/dokument.aspx?docId=543&menu=Kdojsmemy?Zakladniinformace,poslani>>).

Projekty maltéžské pomoci jsou jak dlouhodobé, tak krátkodobé a regionální nebo celostátní. Maltéžská pomoc, o.p.s. poskytuje sociální služby v těchto dlouhodobých projektech ve svých centrech: sociálně aktivizační služby pro seniory a zdravotně postižené, osobní asistence, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, průvodcovské a předčitatelské služby, odborné sociální poradenství a dopisování s vězni. Maltéžská pomoc, o.p.s. realizovala v roce 2007 tyto humanitární projekty: potravinovou banku, sbírku přikrývek pod názvem „Plášť sv. Martina“, distribuci vozíků a mikulášskou sbírku dárků. Dále Maltéžská pomoc pořádá několik jednorázových každoročních akcí: pouť nemocných do Lurd, pouť na Svatou Horu, bazary a letní tábory (Výroční zpráva Maltéžské pomoci, o.p.s., 2007).

Maltéžská pomoc má též registraci pro zdravotní dozory na úrovni lékařské a předlékařské první pomoci jako jediná z neziskových organizací v naší republice. Zajišťuje tak první pomoc při hromadných akcích, tj. akcích kulturních, sportovních, společenských, koncertech a dalších. Jako dobrovolníci při těchto akcích působí profesionálové (lékaři, zdravotní sestry) a vyškolení dobrovolníci, často studenti zdravotnických oborů. Kromě dozorů poskytuje i školení zájemců z řad veřejnosti a přispívá k obecné znalosti poskytnutí první pomoci. Jak dobrovolníci, tak zdravotníci pomáhají při přírodních katastrofách a mimořádných událostech (např. při povodních v roce 2002) (srov.online [cit. 2009-01-

28]. Dostupné z WWW: [http://maltezka-pomoc.cz/web/dokument.aspx?docId=806&ajazId=1&oblId=1&katId=110&menu=Nestátní zdravotnické zařízení/Co je Nestátní zdravotnické zařízení](http://maltezka-pomoc.cz/web/dokument.aspx?docId=806&ajazId=1&oblId=1&katId=110&menu=Nestátní%20zdravotnické%20zařizení/Co%20je%20Nestátní%20zdravotnické%20zařizení)).

2.2.4 Centrum v Otrokovicích

Centrum Maltéžské pomoci, o.p.s. v Otrokovicích vzniklo 1. 11. 2006 a stalo se tak pobočkou centra v Uherském Hradišti. Město Otrokovice poskytlo MP malou kancelář v domově s pečovatelskou službou Senior v městské části Kvítkovice. V září 2008 došlo k výrazné změně, kdy se kancelář přemístila blíže centru města Otrokovice, do prostor fary na náměstí do podnájmu římskokatolické církve. Zároveň se centrum osamostatnilo a získalo nového koordinátora.

Posláním Maltéžské pomoci v Otrokovicích je poskytovat v duchu křesťanské lásky a tradic Řádu maltéžských rytířů sociální služby lidem ohroženým sociální izolací a se zdravotním postižením, zprostředkování jejich kontaktu se společenským prostředím a začleňování do běžného života při zohlednění jejich psychického a fyzického stavu bez vytržení z přirozeného sociálního prostředí.

Cílovou skupinou jsou všichni potřební senioři, osoby s tělesným postižením (především vozíčkáři) a rodiny s dětmi bez rozdílu náboženského vyznání a sociálního původu.

Maltéžská pomoc je organizací zajišťující dobrovolníky bezprostředně pro uživatele služeb z pozice poskytovatele služeb, ale zároveň zprostředkovává dobrovolníky i do jiných zařízení, např. Charity sv. Anežky v Otrokovicích. Jako dobrovolnická organizace provádí nábor, zajišťuje proškolení dobrovolníků, setkávání dobrovolníků a supervize, pojištění dobrovolníka na základě sepsané smlouvy a informuje veřejnost o dobrovolnictví.

V centru se vystřídalo celkem 16 dobrovolníků za své působení pobočky organizace v Otrokovicích. Jsou zde realizovány dvě sociální služby, a to sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením s názvem Pomoc osamoceným seniorům a osobám se zdravotním postižením. Další je program 5P spadající pod sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Organizace má vytvořena vnitřní pravidla práce s dobrovolníky a popisy realizace poskytování služby dle požadavku standardů kvality sociálních služeb. Jako s přijímající organizací úzce spolupracuje s Charitou sv. Anežky v Otrokovicích a městem Otrokovice v rámci komunitního plánování sociálních služeb města. Školení

a vzdělávání dobrovolníků probíhá přes diecézní centrum v Olomouci. U programu 5P jsou dobrovolníci školeni a zúčastní se supervizí ve spolupráci se Střediskem výchovné péče Domek ve Zlíně.

Při náboru dobrovolníků centrum spolupracuje se středními školami v Otrokovicích, Městským úřadem v Otrokovicích, domem s pečovatelskou službou Senior a Úřadem práce ve Zlíně.

Dobrovolnická služba probíhá tak, že po evidenci a zjištění představy dobrovolníka, je mu nabídnuta konkrétní činnost a je seznámen s klientem, s organizací a pravidly, poté je sepsána smlouva (dlouhodobá či krátkodobá) na obou stranách s Maltézskou pomocí a domluví si s klientem konkrétní náplň služby a časový rozsah. Koordinátor na průběh setkávání dohlíží a je v kontaktu jak s dobrovolníkem, tak klientem, eviduje počty hodin dobrovolnické služby. Měsíčně probíhají tzv. supervizní setkání s koordinátorem, v programu 5P i s účastí psychologa. Dobrovolníci jsou průběžně odměňováni zajištěním občerstvení na setkáních a volnými vstupy na některé kulturní akce. Více o samotném řízení dobrovolníků pojednávám níže v kapitole Management dobrovolnictví.

3 MANAGEMENT DOBROVOLNICTVÍ

Účinnost dobrovolné pomoci závidí na jejím efektivním organizování, proto vzniká obor management dobrovolnictví. Pokud je program dobře připravený, přispívá ke zvyšování výkonnosti i profesionalitě organizace. Dobrovolník je sice ohraničen ve své činnosti pravidly a povinnostmi, ale zároveň přichází s tvořivostí a určitou mírou spontaneity. Management vytváří podmínky pro využití takového přínosu dobrovolníka a zároveň k dosažení cílů organizace. Dobrovolníci zvyšují hodnotu organizace přestože netvoří peníze. (Tošner, 2005)

Každé řízení vyžaduje určité postupy. Také management dobrovolnictví se skládá z několika etap při práci s dobrovolníky. Od plánování získávání lidí, přes první kontakty, uskutečňování činností až po hodnocení. Jako prvotní je důležitá připravenost organizace na přijetí dobrovolníků, získávání, následný výběr, příprava dobrovolníků a jejich vedení v projektu, supervize, hodnocení a v neposlední řadě oceňování. Bude následovat pouze stručný popis jednotlivých fází.

3.1 Příprava organizace na přijetí dobrovolníků

Každá organizace pracuje s lidskými zdroji, nejinak je tomu v dobrovolnické organizaci. Tato personalistika dobrovolníků klade vyšší nároky na vedení organizace než mezi běžnými firmami. Neboť dobrovolník není za svou práci finančně odměňován, proto je zde nezastupitelná důležitost motivace, vedení a jiných forem oceňování (Dobrovolníci v neziskových organizacích, 2001).

Organizace pokud začíná pracovat s dobrovolníky, by si měla vytvořit plán, ke kterému pozve své pracovníky. Zaměstnanci by měli být přesvědčeni o přínosu organizovaného dobrovolnictví i pro jejich práci. Ovšem jako zásada platí, že dobrovolník nemá nahrazovat práci profesionála a nemá být nucen k činnosti, kterou nikdo dělat nechce. (Tošner, 2006)

Uvnitř organizace by se zaměstnanci měli dohodnout (Dobrovolníci v neziskových organizacích, 2001):

- na metodice práce s dobrovolníky při projektu,
- na termínech a způsobu náboru a výběru dobrovolníků a vyhradit si na ně čas,

- na přesné náplni práce dobrovolníků a časového rozpětí činnosti,
- na kvalifikačních požadavcích na dobrovolníky a na možnostech kvalifikačního růstu
- na zvolení zodpovědného pracovníka, tzv. koordinátora dobrovolníků,
- na možnostech odměňování dobrovolníků.

Pokud jde o práci dobrovolníků v sociálních službách, je krom vypracované metodiky práce s dobrovolníky v jednotlivých službách, vhodné seznámit dobrovolníky se standardy kvality sociálních služeb.

3.2 Získávání dobrovolníků

Získávání je stále se opakující proces, který se musí plánovat a to systematicky a zodpovědně. Je důležité si na začátku zvolit účel, proč dobrovolníky potřebujeme a odpovědět si na otázku, zda je chceme zapojit na jednorázovou akci nebo dlouhodobou službu (Plamínek aj., 1996).

Místa, kde můžeme najít potenciální dobrovolníky jsou škola, zájmové organizace, spolky a kluby, úřady, církevní organizace, seniorské kluby, výklady obchodů, čekárny lékaře, mládežnické kluby, spolupracovníci nynější i bývalí (Dobrovolníci v neziskových organizacích, 2001).

Frič (2001) dělí strategie získávání dobrovolníků na aktivní a pasivní přístup. V aktivním přístupu počítá s cílenou snahou koordinátora o získávání dobrovolníků a to tak, že aktivně vstupuje do určitého sociálního prostředí. Aktivností je v tomto případě myšlena přednáška, adresné kontaktování vybraných osob, distribuce propagačních materiálů, letáků, bulletinů a zveřejňování informací na webových stránkách. Je možné uspořádat kampaně a prezenční akce či využít sdělovací prostředky jako je televize, noviny, rozhlas. Organizace, které sami nezískávají dobrovolníky, využívají nabídek dobrovolnických center. Pasivní přístup je spíše založený na prestiži a věhlasu organizace, který sám přiláká zájemce a příznivce. Jako nejdůležitější zdroje pasivního vyčkávání uvádí neformální a přátelské kontakty.

Jako další druh oslovení dobrovolníků je nábor. Hromadným nábořem organizace získá více dobrovolníků na různé činnosti, oproti tomu adresným nábořem můžeme zapojit menší počet dobrovolníků, ale s vybranými konkrétními znalostmi (Popovičová, 2003).

Tabulka 1 Porovnávání metod oslovení dobrovolníků

METODA	+	-
CELOREPUBLIKOVÁ MÉDIA – INZERCE	Osloven široký okruh lidí, velký výběr	Anonymní, náročný výběr, jednostranná komunikace
MÍSTNÍ, REGIONÁLNÍ MÉDIA – INZERCE	Osloveni lidé z regionu, blízkého okolí, mají užší vztah k regionu i k organizaci	Výběr omezený lokalitou, jednostranná komunikace
INTERNET – WEBOVÉ STRÁNKY, E-MAIL	Rychlé a efektivní, oboustranná komunikace	Oslovení pouze „výběrové“ skupiny, těch co mají přístup na internet
VÝVĚSKA, PLAKÁT	Osloveni lidé z regionu, blízkého okolí, mají užší vztah k regionu, k organizaci, účelné oslovení konkrétních zdrojů potenciálních dobrovolníků	Jednostranná komunikace, malý výběr omezený lokalitou, regionem a umístěním v konkrétních zdrojích potenciálních dobrovolníků
LETÁKY	Osloveno velké množství lidí, možnost rozdávat přímo cílové skupině	V podstatě jednostranná komunikace, nízká společenská prestiž letáků, do některých budov obtížný přístup
NÁBOROVÁ KAMPAŇ	Osloven širší, ale cílený okruh lidí, okamžitá oboustranná komunikace, možnost kampaň opakovat či ji dělat systematicky	Vysoká časová, personální i organizační náročnost
NÁBOROVÁ AKCE	Osloven širší, ale cílený okruh lidí, kteří již mají k organizaci utvořen nějaký vztah, oboustranná komunikace	Vysoká časová, personální i organizační náročnost, jednorázovost
DOBROVOLNICKÉ CENTRUM	Zprostředkovaně oslovení již rozhodnutých dobrovolníků, zjednodušení výběru, rychlé	Riziko, že dobrovolnické centrum vybere člověka, který bude třeba dobrý odborník, ale „nepadnete si do oka“ po lidské stránce
OSOBNÍ KONTAKTOVÁNÍ	Oslovuje cíleně, oboustranná komunikace, výhoda jistoty v jednání se známou či doporučenou osobou, využitelnost na konkrétních postech, není třeba důkladné oficiální „výběrové řízení“, nejúspěšnější metoda	Omezený výběr oslovených při hledání „specialistů“, časově a společensky náročné, větší podíl „osobní zodpovědnosti“ za dobrovolníka

zdroj: [Popovičová, 2003]

3.3 Výběr dobrovolníků a sepsání smlouvy

Výběr mezi dobrovolníky závisí na tom, kolik jich máme k dispozici a o jakou činnost se jedná. Pokud dobrovolník přichází do styku s klienty, kteří od něj vyžadují určité dovednosti, je nutno provést výběrové řízení. Některé organizace požadují životopisy, doporučující reference či jinak shánějí o zájemci informace (Frič, 2001).

Způsob jak získat informace o dobrovolníkovi je dotazník při přijímání dobrovolníků, kterou dále použijeme v kartotéce dobrovolníků. Dotazník by měl obsahovat základní kontakty, dosažené vzdělání, zájmy a dovednosti, předchozí praxi, proč si vybral tuto organizaci, jak se o ní dozvěděl, co by chtěl nabízenou prací získat, jaký očekává přínos, o jaký typ činnosti má zájem, co se mu líbilo na předchozí práci, jakému typu vedení dává přednost. (Popovičová, 2003)

Pokud bude dobrovolník do dobrovolné činnosti vybrán, je s ním podepsána krátkodobá nebo dlouhodobá smlouva o výkonu dobrovolnické činnosti, která obsahuje náležitosti dle zákona o dobrovolnické službě a též pojištění dobrovolníka. Jako další náležitosti smlouvy je kodex dobrovolníka a mlčenlivost dobrovolníka o údajích o klientovi. V sociálních službách je nutné dodat výpis z rejstříku trestů. V jiných programech organizace mohou žádat životopis, doklad o dosaženém nejvyšším vzdělání a jiné doklady od dobrovolníka dle činnosti, kterou bude vykonávat (zákon č. 198/2002 Sb.).

3.4 Příprava a vedení dobrovolníků

Školení na začátku činnosti dobrovolníka podstatně zvyšuje úspěšnost dobrovolnických projektů. Dobrovolníci by měli vědět, co, jak a kde budou dělat, časové rozpětí činnosti, komu budou odpovídat za práci, ostatní informace (předpisy, pravidla, povinnosti a práva,...), zda jsou od nich očekávány nějaké průběžné zprávy. (Dobrovolníci v neziskových organizacích, 2001)

Tošner (2006) dělí přípravu dobrovolníků na obecnou a odbornou. Obecná zahrnuje základní informace o činnosti a o organizaci, kdo je koordinátor a vedoucí pracovníci zařízení, kde bude službu vykonávat. Odborná část přípravy může trvat několik hodin ale i dnů v závislosti na typu služby. Při výcviku se používá metoda hraní rolí, lépe je pozvat i někoho ze zaměstnanců zařízení, u náročných programů je potřeba psychologické posouzení dobrovolníka odborníkem a seznámení se supervizí.

Náplní supervize je komunikace dobrovolníka se supervizorem v prostředí důvěry, kde může konzultovat své postoje a pocity ze služby bez strachu z výčitek. Supervize může být skupinová, často ve skupině dobrovolníků ve stejném programu, chrání též klienta před případným nevhodným chováním dobrovolníka. (Tošner, 2006)

3.4.1 Koordinátor

Pokud organizace využívá ve velké míře dobrovolníky, je potřeba zvolit si osobu, která se stane koordinátorem dobrovolníků. Tento člověk, by měl být rád ve funkci koordinátora a umět řídit lidi, měl by mít radost z práce s lidmi a dostatek času na tuto práci a být k dispozici k plnění povinností, které z této funkce plynou. Je lepší, když je koordinátorem někdo jiný než vedoucí programu či manažer ve velkých organizacích (Ochman a Jordan, 1997).

Úkolem koordinátora je zorganizovat činnosti dobrovolníků tak, aby věděli, co se od nich žádá a očekává. Koordinátor zodpovídá za práci dobrovolníků. Je to osoba, která má s dobrovolníky otevřený vztah a v jejich práci je vede a směřuje. (Dobrovolníci v neziskových organizacích, 2001)

Koordinátorem může být zaměstnanec nebo dobrovolník, měl by být součástí vedení organizace a oporu v garantovi dobrovolnického programu organizace. Je doporučováno absolvovat výcvik a mít možnost pravidelné supervize své činnosti. Koordinátor je v dobrovolnickém managementu jako klíčová osoba (Tošner, 2006).

3.5 Hodnocení a oceňování

Hodnocení přispívá nejen ke zpětné vazbě průběhu služby pro koordinátora i dobrovolníka, ale také ke zlepšení služeb.

Metody hodnocení mohou být pravidelné a průběžné či individuální s vyvrcholením na konci dobrovolnickovi činnosti, otevřené pro vyjasnění nesouladů, odborné, hodnocení týmové spolupráce, porovnáváním s dřívějšími projekty anebo hromadné formou brainstormingu. (Popovičová, 2003)

Náměty k oceňování dobrovolníků jsou následující: říkejme často děkuji, je dobré znát dobrovolníky co nejdříve jmény, popřát jim ke svátku, k narozeninám či k jiným vhodným příležitostem. Je vhodné věnovat jim předmět s logem organizace, napsat děkov-

ný dopis, vyjádřit spokojenost se samotným člověkem, pozvat je na setkání či akci celé organizace nebo jim pomoci v osobním rozvoji. Pokud je to možné, pozvěme je na společný oběd nebo přizvěme je k natočení rozhovoru nebo napsání článku pro tisk a umožňme jim zvýhodněný přístup ke službám organizace. (Dobrovolníci v neziskových organizacích, 2001)

3.6 Propagace

Cílem propagace dobrovolnictví je přivést veřejnost ke kladným postojům k dobrovolnictví, informovat ji o akcích a příležitostech k dobrovolné i dobročinné službě a získávání nových dobrovolníků (Tošner, 2006).

Propagací se zabývá jak PR neboli Public Relations, tak marketing organizací jak ziskových, tak i neziskových. Komunikovat s veřejností můžeme i prostřednictvím fundraisingu a lobbingu. Tyto „formy“ propagace jsou ve vzájemném vztahu.

Dnes je potřeba znát myšlení společnosti, její přání a směřování. Existuje již jistá dávka konkurence i mezi neziskovými organizacemi. Proto nelze jen chtít někomu pomáhat, ale znát metody, jak účinně pomoci a umět se prosadit.

3.6.1 Public relations

„Public relations je záměrné, plánované a dlouhodobé úsilí vytvářet soulad a pochopení mezi organizací a její veřejností“ (Bergerová, 2003, s. 75).

Je to záměrná komunikace s dopředu daným cílem, obsahem a adresátem, vysoce organizovaná, plánovaná a řízená s určitou mírou flexibility. Jde o nepřetržitý proces s proměnlivými prvky cílové skupiny, obsahu komunikace a prostředků. Cílem PR je na základě informací podporovat utváření názorů veřejnosti, přesvědčovat a získávat důvěru a díky ní přispívat k akceptaci organizace (Bergerová, 2003).

Volně přeloženo PR z angličtiny znamená vztahy s veřejností.

Formy PR v neziskových organizacích:

- Media relations – vztahy s médii s cílem oslovit širokou veřejnost
- Community relations – vztahy s nejbližším okolím (veřejností v regionu) organizace, jde o občany, podnikatele, orgány místní správy

- Employee relations – vztahy s vnitřní veřejností, tj. se zaměstnanci, dobrovolníky a členy, s uživateli služeb organizace
- Government relations – vztahy s orgány státní a veřejné správy, sem patří i velkou měrou fundraising a lobbying, vytváření společných projektů a komunitní plánování
- Investor relations – vytváří prostředí nakloněné k finanční podpoře, k fundraisingu
- Minority relations – vztahy s menšinami neboli s uživateli služeb s velkým vlivem
- Industry relations – vztahy v rámci jednoho oboru působnosti neziskových organizací, také s veřejnou správou a podniky v příbuzných oborech
- University relations – vztahy s vysokými školami a školami obecně při využití studentů na praxe i při výzkumných pracích
- Celebrity relations – vliv známé osobnosti, která se stává garantem serióznosti organizace, nemusí to být jen celebrita ale i odborník
- Public affairs – tato forma má různé výklady, nejčastěji jako spojení obecně propagačních aktivit komerčních subjektů a neziskových organizací (Svoboda, 2001 in Bačuvčík, 2006).

3.6.2 Fundraising a lobbování

Fundraising je „*pojmem zahrnující různé metody a postupy, jak získat finanční a jiné prostředky na činnost neziskových nevládních organizací*“ (Šopovová a Šedivý, 2003, s. 164).

Základem fundraisingu je kvalitní písemný projekt. Mezi zásady fundraisingu patří: získávat příznivce, vzdělávat dárce, umět prodat dárci myšlenku, že může být užitečný, stanovit si etický kodex, nedostanete oč nepožádáte a nezapomenout poděkovat (Šopovová a Šedivý, 2003).

„*Lobbování znamená zastupování organizace při jednáních se zákonodárce a politiky, kde dochází k předávání a získávání informací důležitých pro rozvoj dané společnosti, organizace, ale zejména obce*“ (Daňová, 2003, s. 17).

Jednání s politiky, veřejností, novináři a dalšími lidmi předpokládá průzkum, plánování a vytrvalost. Je důležité stanovit si konkrétní drobné cíle a ty pravidelně hodnotit (Hodges a Wood, 1998).

3.6.3 Marketing

Marketing je „společenský a řídicí proces, ve kterém jednotlivci a skupiny prostřednictvím vytváření a směny produktů a hodnot získávají to, co potřebují a chtějí“ (Kotler, 1992 in Bačuvčík, 2006, s. 7).

Pro tuto práci zmiňuji pouze komunikaci o kvalitě služby jako součást marketingového mixu, která je velmi důležitá právě u neziskových organizací. Komunikaci můžeme dělit na 4 základní formy. Jde o reklamu (placenou neosobní prezentaci s cílem prodeje), osobní prodej jako přímá komunikace mezi reprezentantem organizace a uživatelem služby, publicita zaměřena na vytváření image a příznivé reputace organizace, podpora prodeje (zvýhodněná cena pro zákazníka u ziskových organizací). Komunikace se rozšiřuje o sponzoring a společné prezentace organizací (Rektořík, 2007).

3.6.4 Tisk a komunikace s veřejností

Aby se člověk mohl, ať už v médiích či osobně na veřejnosti prosadit, musí vědět, jak na to. Zde uvádím několik obecných rad.

Média zajímají události, konkrétní osud a pomoc. Potřebují slyšet, co ještě neslyšeli, dojmou je lidské osudy, ne statistiky. Dobrá věc sama o sobě není zajímavá, musí mít děj a musí z ní vyplývat nějaká inspirace. Lidé by měli mít pocit, že chcete hájit jejich zájmy. Dobré je si najít svého redaktora a toho průběžně rozvážně informovat o tom, co lidi zajímá (Šálek a Feřtek, 2001).

Důležitým prostředkem pro šíření informací je internet. Dle výzkumů z roku 2003 vyplývá, že 87,4% neziskových organizací se bez informačních technologií neobejdou. A více než polovina neziskových organizací (58%) využívá www stránky. Znalosti práce s počítačem a internetem jsou základem pro úspěšný fundraising a PR organizace (Cihlářová, 2003).

Hlavní zásada komunikace s veřejností zní: mluvte vždy pravdu!

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ÚVOD

V praktické části této práce jsem se zaměřila na informovanost veřejnosti o dobrovolnictví a organizaci Maltézská pomoc, o.p.s. Výzkum proběhl v mikroregionu Otrokovicko formou dotazníků u čtyř skupin, a to studentů, pracujících, nezaměstnaných a důchodců. Jak již bylo zmíněno v části teoretické, Maltézská pomoc, o.p.s. jako dobrovolnické centrum má především za úkol propagovat a informovat veřejnost o možnosti dobrovolnické činnosti. Centrum v Otrokovicích vzniklo na podzim roku 2006 a dosud byla věnována jen malá pozornost propagaci jednotlivých služeb. Proto výsledky výzkumu mají přispět ke zmapování situace povědomí obyvatel mikroregionu o dobrovolnictví a centru Maltézské pomoci, taktéž ke zjištění motivů a zájmu potenciálních dobrovolníků.

4.1 Cíle výzkumu a vymezení výzkumného problému

Cílem mého výzkumu je zjištění informovanosti obyvatel Otrokovicka o dobrovolnictví a o organizaci Maltézská pomoc. Mou snahou je zvolit a propracovat formy získávání dobrovolníků pro toto dobrovolnické centrum na základě dat dosažených výzkumem.

Definice výzkumného problému zní:

Jaká je míra propagace dobrovolnictví a Maltézské pomoci v mikroregionu Otrokovicko?

Mírou propagace v následujícím výzkumu rozumíme množství informací o dobrovolnictví a o dané organizaci především u obyvatel Otrokovic a u pracujících nebo studujících v mikroregionu Otrokovicko.

Podotázka:

Prostřednictvím koho (nebo čeho) jsou nejčastěji zprostředkovávány informace o dobrovolnictví a Maltézské pomoci na Otrokovicku?

4.2 Druh výzkumu

Zvolila jsem si výzkum kvantitativní. Objektivně měřím míru propagace, kterou chci generalizovat na obyvatele Otrokovicka. Mým cílem je ověřit, zda je propagace dostatečná a obyvatelé o dobrovolnictví ví. Ze zkušenosti koordinátorky centra předpokládám spíše znalosti jiných neziskových organizací než Maltézské pomoci. Dále z hlediska zájmu

o zapojení se do dobrovolnictví, předpokládám spíše nezájem obyvatelstva než zájem. Jelikož jde o výzkum popisný, proměnné a hypotézy neuvádím.

Jak uvádí Gavora (2000, s.32): „*Hlavním cílem výzkumníka v kvantitativním výzkumu je třídění údajů a vysvětlení příčin existence nebo změn jevů. Přesné údaje umožňují zevšeobecňování a vyslovování předpovědí o jevech.*“

4.3 Výběrový soubor

Základním souborem, ze kterého jsem vycházela, jsou obyvatelé mikroregionu Otrokovicko. Jako výzkumný vzorek jsem si vybrala 100 osob, potenciálních dobrovolníků, to znamená těch, kteří by mohli vykonávat dobrovolnickou službu, ale nejsou o ní informováni či existují nějaké překážky v jejich zapojení do dobrovolnictví. Tyto osoby jsem rozdělila do čtyř skupin na studenty, pracující, nezaměstnané a důchodce po 25 osobách, viz tabulka níže.

Mezi respondenty bylo 52 žen (nejvíce od 59let) a 48 mužů (převažovali ve skupinách do 35let). Dle věkového rozdělení bylo dotazovaných nejvíce ve věku od 15 -26 let, a to 35 osob, dále 24 osob nad 59 let, 23 osob (od 36 – 58 let) a nejméně respondentů (18 osob) bylo z věkového rozmezí 27 – 35 let.

Tab. 1 Respondenti dle skupin, věku a pohlaví

Skupiny	15 – 26 let		27 – 35 let		36 – 58 let		59 let a více		celkem
	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	
Studenti	8	17	-	-	-	-	-	-	25
Pracující	4	3	5	7	3	3	-	-	25
Nezaměstnaní	1	2	1	5	8	8	-	-	25
Důchodci	-	-	-	-	1	-	21	3	25
Celkem	13	22	6	12	12	11	21	3	100

zdroj: [vlastní]

Dotazníky jsem distribuovala u důchodců a nezaměstnaných v tištěné podobě ve spolupráci se sociálním odborem Městského úřadu v Otrokovicích. Odbor mi je pomohl rozdat v klubech seniorů a u nezaměstnaných na Úřadě práce v městě Otrokovice. Dvě třetiny dotázaných studentů vyplňovali dotazníky před přednáškou o dobrovolnictví na Střední odborné škole Otrokovice. Ostatní dotazníky jsem rozesílala elektronickou poštou mezi

dostupné osoby. Především u skupin pracujících a studentů jde o obyvatele mikroregionu Otrokovicko, tj. okolních vesnic či měst, kteří dojíždějí do Otrokovic za prací či studiem. Tuto možnost jsem se nepokoušela eliminovat, neboť v centru Maltéžské pomoci je několik takových dobrovolníků dojíždějících z místa bydliště do Otrokovic k výkonu dobrovolnické činnosti. Výzkumný vzorek jsem zvolila dostupným výběrem. Přestože jde o výběr dostupný, výsledky si dovoluji vztáhnout na celou oblast mikroregionu Otrokovicko.

U dotazníkové metody mi odpovědělo ze 150 dotázaných 112 osob. Návratnost 75%. Nemohla použít všechny dotazníky z důvodu chybného vyplnění, ale pouze 100 ks.

4.4 Výzkumná metoda

Jako výzkumné metodě jsem dala přednost dotazníkům s cílem získat fakta a názory velkého počtu respondentů a ty jednoduše zpracovat. Vytvořila jsem jeden vzor pro všechny skupiny potenciálních dobrovolníků. V předvýzkumu jsem si ověřila srozumitelnost otázek a možnosti odpovědí. Dotazníky jsem distribuovala jak v tištěné podobě na městském úřadě v Otrokovicích, tak formou elektronické pošty. Dotazník byl anonymní a obsahoval jak uzavřené otázky, tak i polouzavřené a jednu otevřenou otázku na definování pojmu dobrovolník.

„Kladem otevřených otázek je, že umožňuje často hlubší proniknutí k sledovaným jevům a lépe postihují skutečné mínění respondentů než položky uzavřené“ (Chráška, 2007, s. 166).

Dotazník byl uveden průvodním textem s vysvětlením důvodů výzkumu a instrukcí k vyplnění, najdete jej v příloze této bakalářské práce.

4.4.1 Předvýzkum

V předvýzkumu jsem využila především výsledků výzkumu agentury NROS a AGNES (Frič, 2001) o dobrovolnictví a dárcovství. Tento výzkum mi byl inspirací při pokládání otázek, tak při volbě možností odpovědí. Dotazník byl vytvořen na základě teoretických východisek, uvedených v první části bakalářské práce, a zkušeností z mé praxe u organizace Maltéžská pomoc, o.p.s. Návrh na dotazník byl předložen pěti lidem na kontrolu srozumitelnosti. Předvýzkum byl zaměřen na zajištění validity a reliability výzkumného měření.

4.4.2 Dotazník

Dotazník byl anonymní. Délka dotazníku byla poměrně krátká, obsahoval 19 otázek s časem na vyplnění nepřesahující 10 minut. Všem skupinám byly rozdány stejné dotazníky. Obsahově byl rozčleněn na několik částí (Chráška, 2007):

Demografické údaje(pohlaví, postavení ve společnosti, věk): uzavřené otázky č. 1–3

Definice slova dobrovolník: otevřená otázka č. 4

Položky o dobrovolnictví a dobrovolnické činnosti

- Fakta: uzavřené a polouzavřené otázky č. 5 - 9
- Mínění, postoje a motivy: polouzavřené otázky č. 10 – 13
- Znalosti: polouzavřená otázka č. 14

Položky o Maltézké pomoci

- Povědomí: polouzavřené otázky č. 15 a 16
- Motivvy: polouzavřená otázka č. 17.

Položky o dobrovolnických organizacích

- Zájem a vědomosti: polouzavřené otázky č. 18 a 19

4.5 Způsob zpracování dat

Data z dotazníkového šetření jsem vyhodnocovala pomocí četností a grafy s procenty, případně zapsala do tabulek. Odpovědi na uzavřené a polouzavřené otázky z dotazníků jsem si zapisovala do připravené tabulky, kde jsem je poté sčítala a výsledné četnosti doplňovala do tabulkového editoru Microsoft Excel. Na základě těchto dat byly vytvářeny grafy s procentuálními hodnotami, které přehledně znázorňují výsledky výzkumu. Tyto jsou doplněny komentáři z důvodu lepšího pochopení.

Otevřenou otázku č. 4: „Kdo si myslíte, že je to dobrovolník?“ jsem vyhodnocovala metodou kategorizace. Velký počet subjektivních odpovědí jsem převedla do jednotlivých kategorií. Následně jsem spočítala četnost jednotlivých položek a podpoložek v kategoriích a výsledky jsem porovnávala v rámci jednotlivých kategorií. Pro jasnost a přehlednost jsem vypočítala procenta.

4.6 Vyhodnocení dotazníku

Tabulka s vyhodnocenými demografickými údaji je zveřejněna v kapitole Výběrový soubor. Najdeme zde rozdělení věkové a dle pohlaví v jednotlivých skupinách respondentů. Každá skupina je složena z 25 osob, celkem tedy vyhodnocuji 100 dotazníkových šetření. Demografické údaje slouží k přiblížení struktury dotazovaných, dále porovnávám odpovědi pouze jednotlivých skupin.

V úvodu dotazníkového šetření vybízím respondenty k napsání definice „dobrovolníka“. Ze 100 respondentů tuto položku vyplnilo 95, tj. 95%. Získané odpovědi jsem rozdělila do těchto kategorií: dobrá vůle, volný čas, bez nároku na odměnu, ku prospěchu ostatních, činnost a pomoc. Pojem „pomoc“ může zahrnovat „činnost“, která je vykonávána „ku prospěchu ostatních“. Přesto jsem tyto kategorie rozdělila, neboť se domnívám, že „pomoc“ je více specifická činnost a dle mého názoru může být samostatnou kategorií. Přičemž kategorie vycházejí z definice dobrovolníka, kterou Maltéžská pomoc využívá při prezentaci své činnosti na školách. Definice zní: *„Dobrovolník je někdo, kdo ze své dobré vůle, ve svém volném čase a bez nároku na finanční odměnu vykonává činnost ve prospěch jiných lidí.“*

Jednotlivé definice respondentů můžete nalézt v příloze této práce. Níže je uvedena tabulka s vyhodnocením kategorií. Jako nejčastější kategorii můžeme vidět „bez nároku na odměnu“, kterou napsalo 56%, což je více než polovina respondentů. Pokud bychom se zaměřili na „pomoc“ s 38 odpověďmi neboli „činnost“ „ku prospěchu ostatních“ s minimem 28 odpovědí za obě kategorie, výsledkem bude 66% odpovědí. Jako nejčastější odpověď na otázku „kdo je to dobrovolník“ by z výsledků výzkumu zněla definice: „Pomáhá bez nároku na odměnu.“ nebo též definice „Vykonává činnost ku prospěchu ostatních bez nároku na odměnu.“

Ve více než jedné třetině případů (42%) byl doplněn pojem „dobrovolník“ o „dobrou vůli“ neboli „dobrovolnost“ v jeho činnosti. Jen několik málo lidí, 11% osob si dobrovolníka pojí s „volným časem“.

Tab. 2 Odpovědi na otázku „Kdo si myslíte, že je to dobrovolník?“

kategorie	odpovědi	S	Z	N	D	četnosti, %	
dobrá vůle (svobodně)	z vlastní vůle	6	2	2		10	42
	dobrovolně	6	6	7	5	24	
	rád, chce, pro dobrý pocit	2	1		1	4	
	s motivací pomoci (srdce na dlani)		1		1	2	
	bez donucení		2			2	
volný čas	obětuje svůj volný čas	1	1			2	11
	ve volném čase	1	3	1	3	8	
	smysluplně naplnit volný čas	1				1	
bez nároku na odměnu	bez účelu zisku, nezištně	1	2			3	56
	bez očekávání odměny	1	5	2		8	
	bez nároku na finanční odměnu, mzdu	5	10	5	2	22	
	nic za pomoc nechce, nechce rentu	3				3	
	zdarma (bezplatně)	2	4	8	6	20	
ku prospěchu ostatních	ve snaze o zlepšení chodu	1				1	28
	pro nevýdělečnou organizaci	2	2	1	1	6	
	prospěšné potřebným lidem	3	6	2	10	21	
činnost	vykonává činnost	7	8	5	3	23	49
	pracuje	4	3	10	3	20	
	zapojí se do aktivity	3		1	2	6	
pomoc	pomáhá lidem	8	15	3	11	37	38
	pomáhá organizaci	1				1	
příklady	dobrovolní hasiči	3	1		1	5	7
	charita, pečovatelky	1	1			2	
	seberealizace	1	1			2	3
	sebeobětování		1			1	
Celkem odpovědí v kategoriích dle jednotlivých skupin		63	75	47	49	234	

zdroj: [vlastní]

Celkem 7% lidí doplnilo definici o příklady dobrovolných hasičů a Charity. Ve skupině pracujících a studentů bychom našli též „seberealizaci a sebeobětování“.

Za zmínku stojí též vlastnosti dobrovolníka, které uvedli dvě osoby:

„Empatický, tolerantní, komunikativní, měl by umět nalézt řešení v obtížných situacích vzhledem ke klientovi, nápavitý.“

„Rád pomáhá a není mu lhostejné jeho okolí.“

Dále jsem se setkala s méně jasnými odpověďmi, všechny ze skupiny nezaměstnaných:

„Člověk, který se zajímá o různé pracovní činnosti.“

„Kdo chce jít do práce.“

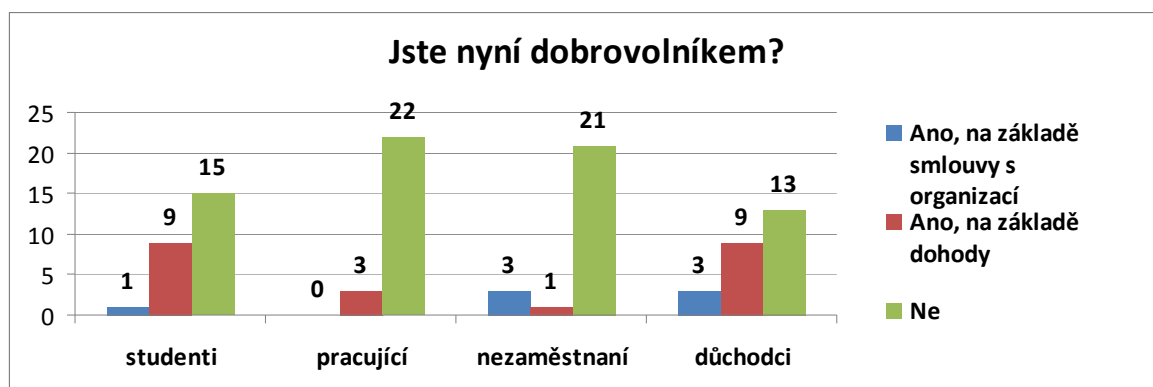
„Mohu hodnotit podle sebe. Jsem nezaměstnaná, zatím nemám jinou možnost se uplatnit.“

„Člověk, co má moc iniciativy (blázen).“

Na základě výsledků můžeme konstatovat, že povědomí obyvatel Otrokovicka o tom, kdo je to dobrovolník, je dostačující.

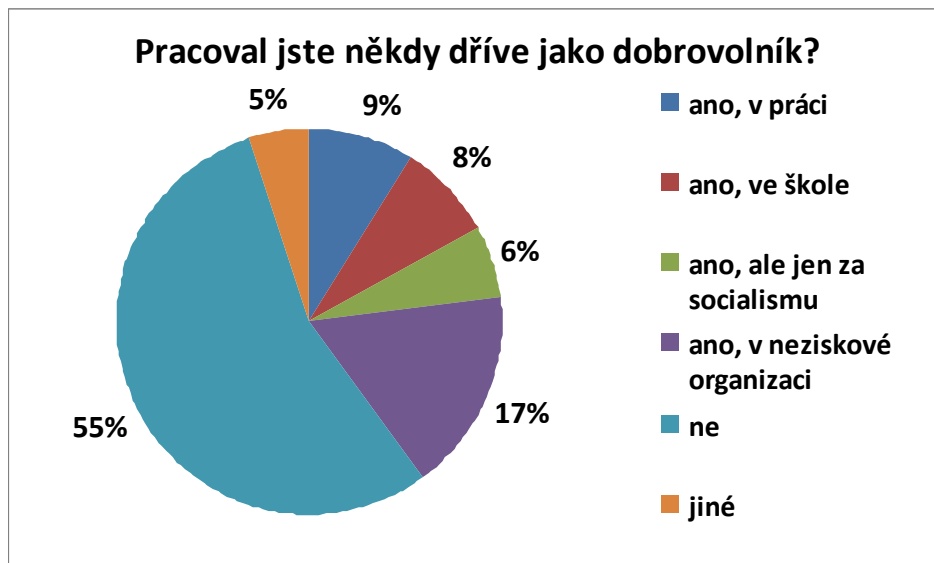
Následující otázky dotazníkového šetření měli za úkol zmapovat fakta o dobrovolnictví z pohledu a zkušeností respondentů, potenciálních dobrovolníků. Jelikož je respondentů 100 osob, jednotlivé hodnoty jsou shodné s procenty.

Na otázku, zda jsou respondenti dobrovolníky, celkem 7% odpovědělo na základě smlouvy s organizací, 21% na základě dohody (např. zájmová činnost) a zbývajících 71% není. Je tedy zřejmé, že více než jedna třetina dotázaných jsou dobrovolníky. Z grafu vyčteme podstatně menší angažovanost v dobrovolnictví u pracujících (3%) a nezaměstnaných (4%), než u studentů (10%) a důchodců (12%).

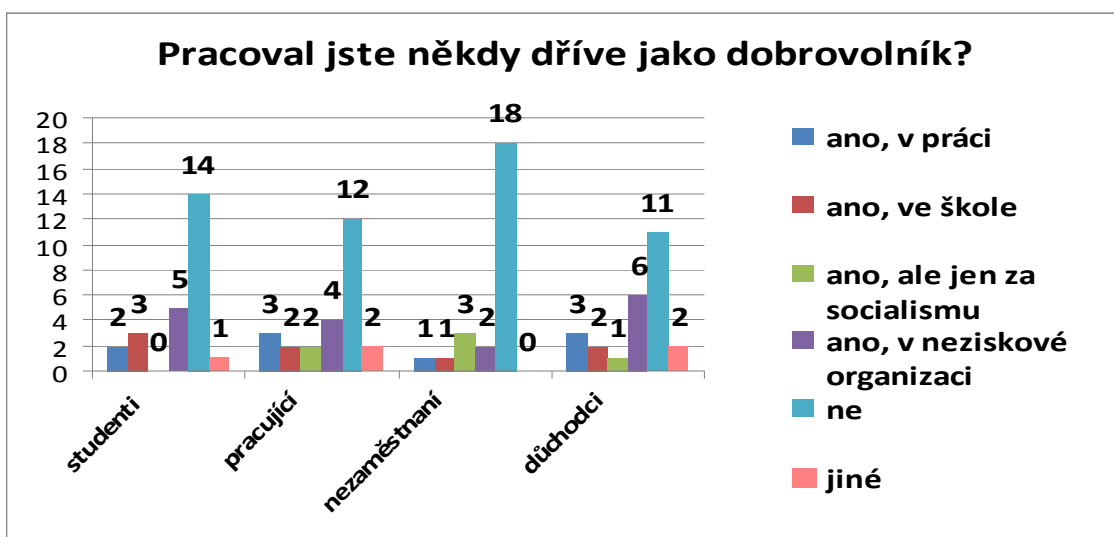
Graf 1 Otázka č. 5: Jste nyní dobrovolníkem? (skupiny)

Respondenti dále uvádějí, že téměř polovina (45%) již dříve pracovala jako dobrovolníci, a to nejčastěji v neziskové organizaci (17%).

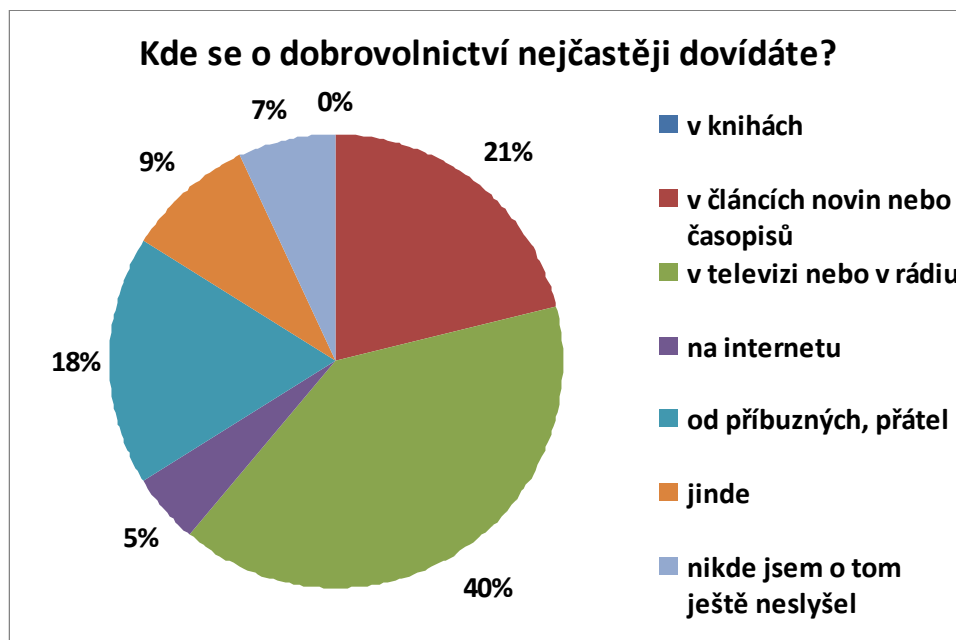
Graf 2 Otázka č. 6: Pracoval jste někdy dříve jako dobrovolník? (celkem)

Pokud se jedná o polootevřenou odpověď „jiné“, dotazovaní uvádějí oblasti zájmů: dobrovolný hasič, folklorní soubor, hry a soutěže pro děti v přírodě, taneční a pěvecký soubor, oblast lidové kultury. Výsledky se v jednotlivých skupinách zásadně neliší. Pouze u důchodců převyšuje míra zapojení do dobrovolnictví 66% (14 respondentů z 25), což je odůvodnitelné věkem a možnostmi.

Graf 3 Otázka č. 6: Pracoval jste někdy dříve jako dobrovolník? (skupiny)

Vychází najevo, že nejčastějším zdrojem informovanosti o dobrovolnictví je televize a rádio (40%), dále články novin nebo časopisů (21%), příbuzní a přátelé (18%), jiné zdroje (9%) a s 5% internet. Zároveň stále existuje 7% lidí, kteří o dobrovolnictví dosud neslyšeli. Je zajímavé, že žádný z respondentů neuvádí možnost „v knihách“.

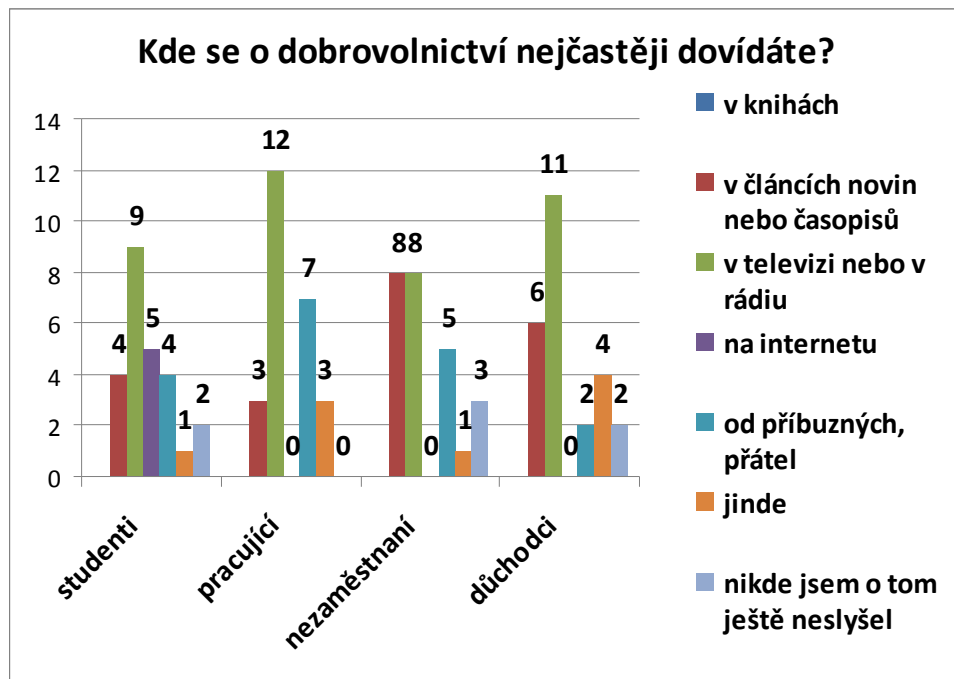

Graf 4 Otázka č.7: Kde se o dobrovolnictví nejčastěji dovídáte? (celkem)

Respondenti, kteří zakroužkovali odpověď „jinde“, uvádějí: ve škole (studenti), na úřadě (nezaměstnaní). Pracující doplnili: téměř se o tom nedozvím, pokud dobrovolníka přímo nepotkám (např. charitativní činnosti), v letácích v poštovní schránce nebo na plakátech ve městě, v DDM Sluníčko Otrokovice. Důchodci taktéž uvádějí: v bývalém zaměstnání, charitativní akce, na pečováku, na výstavě fotografií UTB – organizace. Poslední odpověď mě mile překvapila.

Za pozornost stojí, že v novinách nebo časopisech nejčastěji nalézají články o dobrovolnictví nezaměstnaní, zato na internetu se informují o dobrovolnictví pouze studenti. Mezi příbuznými a přáteli se o dobrovolnictví nejvíce dozvídají pracující, kteří jsou zároveň nejvíce informováni na rozdíl od ostatních skupin, kde se stále dosud najdou osoby, co o dobrovolnictví neslyšeli.

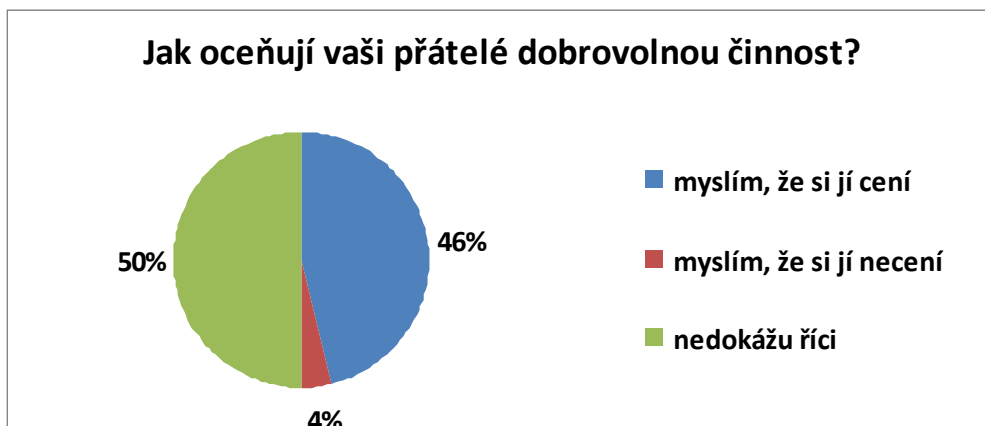
Graf 5 Otázka č.7: Kde se o dobrovolnictví nejčastěji dovídáte? (skupiny)

V otázce, zda oslovení znají někoho, kdo se zapojil do dobrovolnické činnosti větší na studentů (56%), pracujících (72%) a důchodců (60%) odpověděla kladně. Nezaměstnaní naopak odpověděli příše záporně (64%).

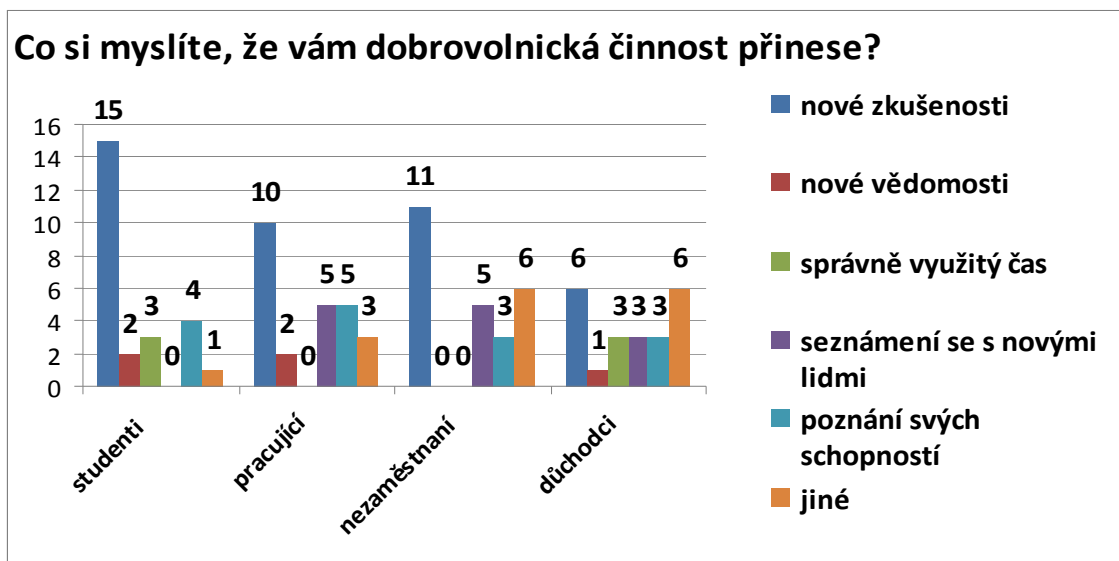
Graf 6 Otázka č. 8: Znáte někoho ve svém okolí, kdo se zapojil do dobrovolnické činnosti? (skupiny)

Polovina dotazovaných (50%) dále uvádí, že nedokáže říci, zda si přátelé cení dobrovolné činnosti a téměř druhá polovina (46%) se domnívá, že si jí přátelé cení.

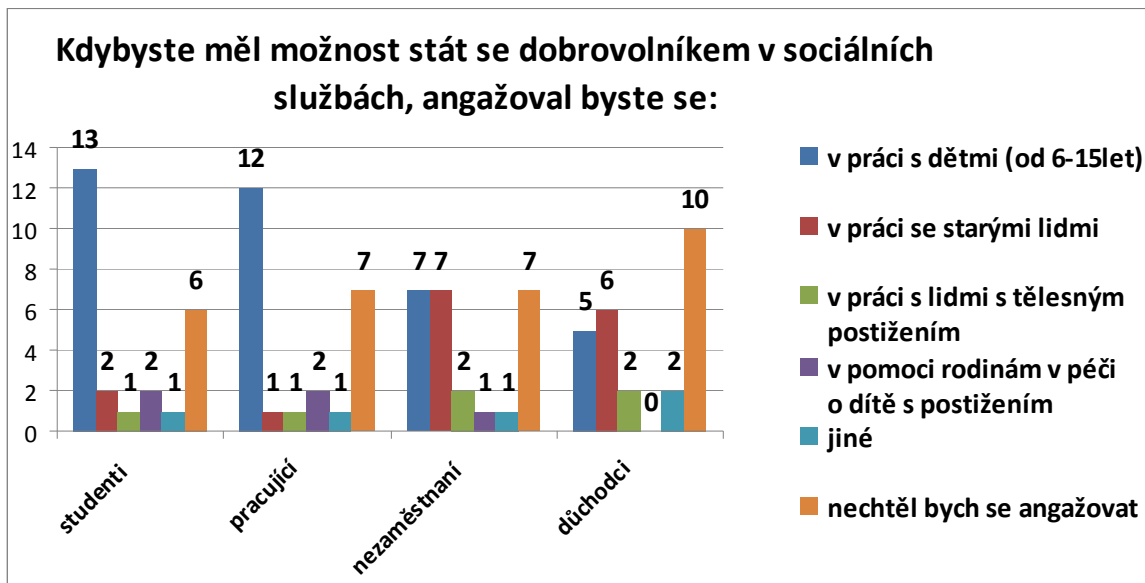

Graf 7 Otázka č. 9: Jak oceňují vaši přátelé dobrovolnou činnost? (celkem)

Dobrovolnická činnost dle všech respondentů přináší nové zkušenosti (42%), nové vědomosti (5%), správně využitý čas (6%), seznámení se s novými lidmi (13%), poznání svých schopností (15%) a jiné (16%). Dalším zmiňovaným přínosem v nabídce „jiné“ byl dobrý pocit z pomoci druhým (5%) a osobní uspokojení (3%), nevím (6%), netýká se mě (2%).

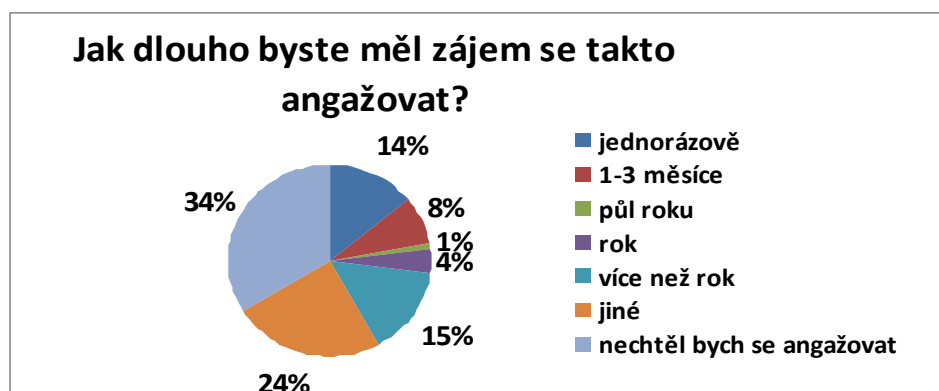
Graf 8 Otázka č. 10: Co si myslíte, že vám dobrovolnická činnost přinese? (skupiny)

Graf 9 Otázka č. 11: Kdybyste měl možnost stát se dobrovolníkem v sociálních službách (skupiny)

Je zajímavé u této otázky sledovat zájmy jednotlivých skupin. Z řad studentů je největší zájem o práci s dětmi (52%), stejně tak i u pracujících (48%), ve skupině nezaměstnaných by se stejné procento (28%) angažovalo v práci s dětmi a se starými lidmi, ale zároveň (28%) by se angažovat nechtělo. Nejméně osob by se angažovalo u důchodců.

Kdo si nevybral z konkrétních možností, uváděl: pomoc v rozvojových zemích, mládež 16 - 27 let, pomocné práce na zahradě, v etnické skupině, co dělám pro druhé mi stačí, víc bych nestihla.

Graf 10 Otázka č. 12: Jak dlouho byste měl zájem se takto angažovat? (celkem)

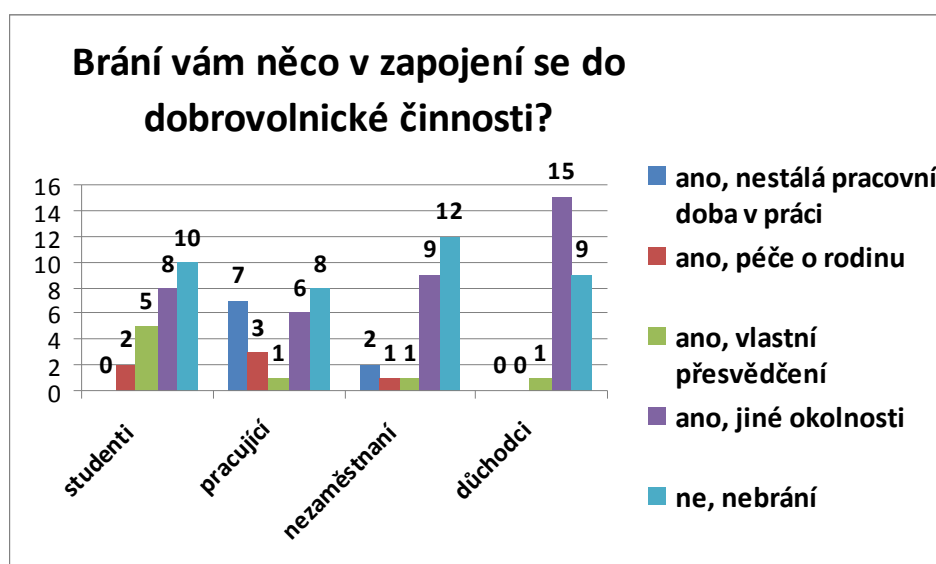
Více než jedna třetina z dotázaných (34%) nemá zájem se angažovat jako dobrovolník, 24% zvolilo odpověď „jiné“ (viz tabulka dole), 15% více než rok, 14% jednorázově, 8% napsalo 1-3 měsíce, 4% rok a 1% půl roku. Nejnižší angažovanost je ve skupině důchodců s uvedenými zdravotními důvody.

Tab. 3 Odpovědi „jiné“ na otázku č. 12

jiné odpovědi	četnosti
nevím	9
dle časových možností	4
dle možností, okolností	4
dle zdravotních schopností	3
vícekrát jednorázové akce podle toho, jak by se mi to líbilo, jak by mi ta činnost vyhovovala myslím, že pokud bych se angažoval, tak nastalo je to mé poslání, věnuji se mu celý život	1

zdroj: [vlastní]

Za porovnání stojí důvody bránící v zapojení se respondentů do dobrovolnické činnosti. Pouze 39% dotázaných není ničím omezeno v zapojení se, 38% vypsalo „jiné okolnosti“, 9% nestálá pracovní doba, 8% vlastní přesvědčení a 6% péče o rodinu.

Graf 11 Otázka č. 13: Brání vám něco v zapojení se do dobrovolnické činnosti?

(skupiny)

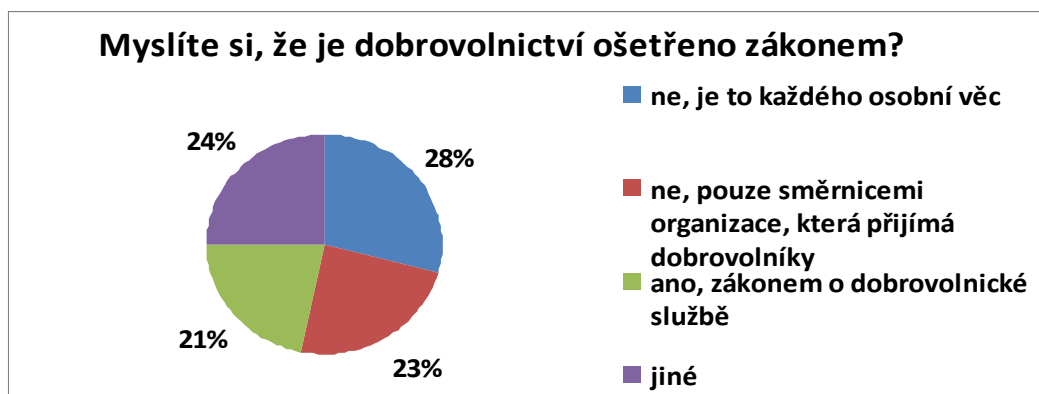
Nejvíce stáří a zdravotní stav brání skupině důchodců v zapojení se do dobrovolnictví, studenti a pracující mají častokrát nedostatek volného času a vytíženost jak ve studiu, tak i v práci. Nezaměstnaní zase strádají nedostatkem peněz, nemají kde bydlet a samozřejmě i jako jeden z důvodů uvádí, že nemají práci.

Tab. 4 Odpovědi „jiné“ na otázku č. 13

jiné odpovědi	četnosti
stáří (nemoci a vysoký věk)	10
spousta aktivit, vytíženost málo volného času	7
nechci zdravotní stav	3
nedostatek času související se studiem nemám práci	2
nemám kde bydlet nemám peníze málo informací mám postiženého syna a otce, zapojil bych se v případě, že den by měl 48 hodin	1

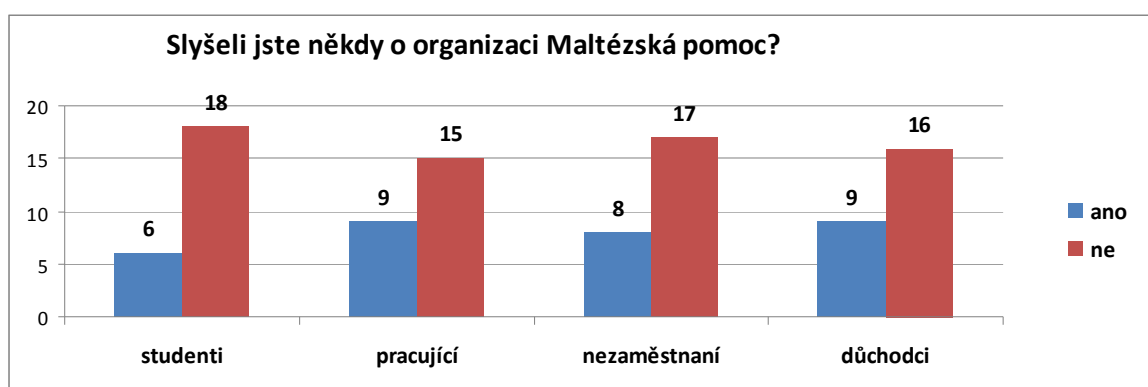
zdroj: [vlastní]

Dotazníkové šetření odhalilo, že jen jedna pětina (21%) ví, že je dobrovolnictví ošetřeno zákonem. Nejvíce dotázaných využilo možnosti „ne, je to každého osobní věc“ (28%), dále 24% odpovědělo „jiné“, kde všichni uvedli neví. Stejně překvapivé je zjištění, že 23% se domnívá, že je dobrovolnictví ošetřeno směrnicemi organizace.

Graf 12 Otázka č. 14: Myslíte si, že je dobrovolnictví ošetřeno zákonem? (celkem)

Za pozornost stojí fakt, že o organizaci Maltézská pomoc slyšelo již 32% dotázaných a 66% o ní ještě neslyšelo. Mezi skupinami jsou data poměrně vyrovnaná, jak můžeme vidět na grafu. Nejčastěji se respondenti dovídají o organizaci přes známé a přátele (6%), skrze média (letáky, tisk, internet, televizi, rádio) 6%, dále Charitu sv. Anežky a komunitní plánování sociálních služeb na Otrokovicu (6%), od pracovníků Maltézské pomoci (4%), na Městském úřadě (3%), ve škole (2%) a na Velehradě (2%), ve spojitost s povodněmi v roce 1997 (1%) a dva lidé (2%) si nevzpomínají kde.

Graf 13 Otázka č. 15: Slyšeli jste někdy o organizaci Maltézská pomoc? (skupiny)

Je zajímavé, že 16% dotázaných ví, kde Maltézská pomoc v Otrokovicích sídlí. Celkem 14 osob uvedlo velmi přesně faru v Otrokovicích, u dvou případů odpovědi považují za správné, i když trochu nepřesné, kdy jedna respondentka uvedla Kvítkovice, kde Maltézská pomoc měla sídlo od listopadu 2006 do konce srpna 2008. A druhá odpověď zněla Charita sv. Anežky, kde sice Maltézská pomoc nesídlí, ale v prostorách Charity realizuje své programy.

Tab. 5 Odpovědi na otázku č. 16 : Víte, kde Maltézská pomoc v Otrokovicích sídlí?

odpovědi	ano		ne	
	četnosti	%	četnosti	%
studenti	4	16	21	84
pracující	4	16	21	84
nezaměstnaní	2	8	23	92
důchodci	6	24	19	76
celkem	16	16	84	84

zdroj: [vlastní]

Za porovnání stojí motivy jednotlivých skupin, ale i celku, k dobrovolnické činnosti u Maltéžské pomoci. U studentů je patrný zvýšený zájem o psychologické vstupní testy (28%) a setkávání se s lidmi a získávání zkušeností (28%), zájem o akce a členství (16%) je výjimečný pouze u této skupiny. Pracující se zajímají o setkávání s lidmi a získávání zkušeností (32%), dále školení a vzdělávání v sociální oblasti (28%) a motivace 16% je z důvodu započtení jako náhradní doba zaměstnání. Mezi nezaměstnanými převládá motiv (32%) započtení jako náhradní doba zaměstnání. Velmi patrnou motivaci mají důchodci, a to setkávání s lidmi a získávání zkušeností (36%). U této skupiny je nejčastější odpověď jiné, kde neuvádí žádnou motivaci. Taktéž u ostatních skupin u odpovědi jiné, buď nemají „žádnou motivaci“, nebo „neví, z důvodu neznalosti“, o co jde. Jeden nezaměstnaný uvádí „jídlo zdarma“.

Graf 14 Otázka č. 17: Která nabídka organizace by vás nejvíce motivovala k výkonu dobrovolnické činnosti? (skupiny)

Vychází najevo, že celkem 28% by zašlo na Charitu, pokud by mělo zájem o dobrovolnickou činnost, dále si 23% najde organizaci na internetu, 20% nemá zájem se zapojit, 12% půjde na městský úřad, 9% počká na zveřejnění plakátu či článku a 8% zvolilo jiné řešení: 4 osoby by se vyptaly známých a přátel, jeden by navštívil DDM Sluníčko a neziskovou organizaci. Jedna dotázaná odpověděla: půjdu tam, kde budu mít osobní pocit, že bych mohla ze sebe dát maximum a že budu nějak užitečná (např. Stavovská unie studentů, organizace táborů a aktivit pro děti, organizace činnosti ke zlepšení životního prostředí – např. akce typu dny Země či zorganizování akce na sběr pet víček pro postižené na vozíku, když budu vědět, že na jejich účet přibudou peníze za každý kg).

Graf 15 Otázka č. 18: Kdybyste měli zájem zapojit se do dobrovolnické činnosti, kam půjdete? (celkem)

Poslední výzkum v dotazníkovém šetření směřoval na dobrovolnické organizace pracující v Otrokovicích. U možnosti „ano“ byla výzva k uvedení jména organizace, výsledky jsou uvedeny v tabulce, viz níže. 41% dotázaných uvádí 59 organizací, z nichž se většina opakuje.

Tab. 6 Názvy dobrovolnických organizací pracujících v Otrokovicích

název organizace	četnosti
Charita sv. Anežky	21
Maltéžská pomoc	14
Český červený kříž	8
DDM Sluníčko	2
Skaut	
Adra	
Ženský pěvecký sbor	
Dobrovolní hasiči, Duha, klub Šlikr, Sokol, zahrádkáři, turisté, Klub důchodců, domácí péče	1

zdroj: [vlastní]

Překvapivé je zjištění, že 16% nezaměstnaných uvádí, že v Otrokovicích žádná dobrovolnická organizace není, se stejnou odpovědí jsem se setkala u důchodců v 24% dotazníků. Studenti si v 60% nevzpomínají na organizaci, zato pracující si na organizace vzpomínají v 56%.

Graf 16 Otázka č. 19: Vzpomenete si na nějaké dobrovolnické organizace pracující v Otrokovicích? (skupiny)

4.7 Výsledky a interpretace

Empirický výzkum byl přínosem v mnoha ohledech. Prostřednictvím něho jsme získali mnoho informací o dobrovolnictví na Otrokovicu. Lze říci, že jde o zpětnou vazbu pro dobrovolnické organizace, zvláště pro centrum Maltézske pomoci v Otrokovicích, od obyvatel o tom, jak znají a vnímají dobrovolnictví. Výběrový soubor nebyl ani natolik velký jako zajímavý svou skladbou čtyř skupin potenciálních dobrovolníků a celkovou poměrovou vyrovnaností mužů a žen.

Úvodní kontaktní otázka přinesla zásadní informaci. Hlavní znaky pojmu dobrovolník znají téměř všichni dotázaní a jen 7% uvádí, že o dobrovolnictví ještě neslyšeli. Dobrovolník dle většiny respondentů pomáhá bez nároku na odměnu anebo vykonává činnost ku prospěchu ostatních bez nároku na odměnu.

Pouze malá část, 7% dotázaných jsou dobrovolníci s podepsanou smlouvou, celkem však třetina dotázaných jsou dobrovolníky jak dle smlouvy, tak na základě vlastního zájmu. Nejméně takto angažovaných osob je ve skupině zaměstnaných. Mezi jejich důvody dle dalších výzkumů patří nestálá pracovní doba a ostatní záliby, péče o rodinu. Nejvyšší míra dřívějšího zapojení do dobrovolnictví je patrná u důchodců, což souvisí především s věkovými zkušenostmi. Dnes ale většina důchodců již jako dobrovolníci pracovat nechtějí, neboť je stáří, se kterým souvisí špatný zdravotní stav, omezuje. Více než polovina respondentů zkušenosti se zapojením do dobrovolnictví nemá.

Zjištění, kde se respondenti nejčastěji dovídají o dobrovolnictví, je velmi přínosné v oblasti propagace a získávání dobrovolníků. Až 40% získává informace z rádia a televize, o polovinu méně v článkách a novinách a od příbuzných a přátel. Pro studenty je nejuhodnější si informace o dobrovolnictví a o organizacích vyhledat na internetu. Jako zdroje informací jsou zde uvedeny místa, kam dotazovaní obvykle docházejí – u studentů je to škola, nezaměstnaní na úřadě, důchodci v domě s pečovatelskou službou. Při propagaci je patrné využívání především místních masmédií, tisku a mít dobrou pověst, neboť dobrá služba se chválí sama. Kontaktu přátel a příbuzných využívají nejvíce pracující, nezaměstnaní a studenti. Přesto mezi nezaměstnanými je nejméně jejich známých zapojených do dobrovolnické činnosti a jejich motivace jsou nízké z důvodů, že nemají jistotu stálého příjmu a najít zaměstnání je pro ně v tomto ohledu prioritou než pracovat zadarmo. Z dosažených výsledků můžeme usuzovat, že dobrovolnická činnost je veřejností spíše ceněna, přestože polovina dotázaných se k této otázce nedokáže vyjádřit.

Jako přínosy dobrovolnické činnosti jsou nejčastěji uvedeny nové zkušenosti, poznání svých schopností a seznámení se s novými lidmi. Oblasti zapojení v sociálních službách, o které je největší zájem, je práce s dětmi a se seniory, kdy o děti je velký zájem z řad studentů a pracujících. V práci se seniory jsou ochotni se angažovat nezaměstnaní a důchodci. Ochota zapojit se je většinou na rok nebo jednorázově, někteří uvádějí též, že záleží na okolnostech. Pouze každý pátý dotazovaný odpověděl správně, že je dobrovolnictví ošetřeno zákonem. Z toho vyplývá, že hlubší znalost veřejností o dobrovolnické službě je nedostatečná.

Velmi pozitivní je zjištění, že již jedna třetina slyšela o Maltézké pomoci, z toho polovina ví, kde se kancelář této organizace nachází. Motivace k dobrovolnictví u Maltézké pomoci je další položka, na kterou jsem se zaměřila. Jako nejčastější motivace u všech

skupin je setkávání se s lidmi a získávání s nimi zkušeností. Mezi studenty je zvýšený zájem o vstupní psychologické testy a akce a členství v organizaci. Pracující dávají přednost školení a vzdělávání, u nezaměstnaných je kladen důraz na započtení dobrovolnictví jako náhradní doba zaměstnání, což je pochopitelné.

Místa, které by zájemci o dobrovolnickou službu navštívili, by byli Charita a městský úřad nebo by si organizaci našli na internetu. V několika případech by se ptali známých či počkali na zveřejnění nabídky na letáčcích či v novinách. Z uvedených výsledků vyplývá, že nejznámější dobrovolnickou organizací v Otrokovicích je Charita sv. Anežky, což ve skutečnosti není úplná pravda, neboť její služby jsou založeny na práci placených pracovníků s výpomocí dobrovolníků. Dále respondenti zmiňovali Maltézskou pomoc, ze samotného dotazníku však samo vyplývalo, že je dobrovolnickou organizací.

4.8 Závěry výzkumu

Z uvedených výsledků jsme zjistili, že míra propagace dobrovolnictví na Otrokovicích je nedostatečná. Obyvatelé mají povědomí o dobrovolnictví spíše obecné, ví kdo dobrovolník je, ale neznají již právní normy či dobrovolnické organizace. Jako stěžejní místo informovanosti je využívána Charita sv. Anežky a Městský úřad Otrokovice, případně internet. Nejčastěji se obyvatelé Otrokovic dozívají o dobrovolnictví skrze masmédiá, tisk a od přátel a známých. O organizaci Maltézská pomoc dosud mnoho lidí neslyšelo, jako dobrovolnickou organizaci ji uvádí pouze jedna pětina dotázaných, znalost sídla této organizace je podobná.

Na základě výsledků výzkumu můžeme objevit několik doporučení pro propagaci dobrovolnictví organizací Maltézská pomoc. Využívat dostupných zdrojů, kde se potenciální dobrovolníci sdružují, kterými jsou školy, kluby seniorů, Úřad práce, městský úřad v Otrokovicích, Charita sv. Anežky. Zde provádět nábor, přednášky o dobrovolnictví, informovat letáky a plakáty. Na poli dobročinnosti jsou důležité sbírky, výstavy a akce, které zvyšují povědomí obyvatelstva o pořádající organizaci. Zjištěné motivy z výzkumu pomohou vytvořit materiály s informacemi, které lidi zajímají a lákají. Zpřístupnit důležité informace a kontakty na internetu, zveřejňovat články v místním tisku. Jako nejvýhodnější se jeví dostat se do masmédií, což je i nejtěžším úkolem.

ZÁVĚR

Na závěr si můžeme odpovědět na otázku, jak úspěšně propagovat dobrovolnictví. Nelze to chaoticky s dobrým úmyslem, ale s vytrvalostí, plánovitě a s potřebnými znalostmi. Dobrovolnictví má být řízeno profesionálně, jediné tak si získá důvěru a podporu lidí.

Především jde o to, poukázat na dobrovolnickou službu jako zajímavou náplň volného času s konkrétními výsledky pomoci, na které média slyší. Neziskové organizace musí nalézt v tisku a médiích spojence a skrze ně oslovovat širokou veřejnost. Nelze jen pasivně vyčkávat, ale s rozvahou aktivně prosazovat dobrou myšlenku.

Cílem této práce bylo propagovat neboli vzbudit zájem veřejnosti o dobrovolnictví obecně, ale i to řízené Maltézskou pomocí. Jako základ můžeme poukázat na dotazníkové šetření, které nám odhalilo mnohé další možnosti směřování. Ať již jde o informace o motivech, které můžeme využít při náboru a jiných akcích s cílem získat nové dobrovolníky, tak informace o médiích, prostřednictvím kterých se lidé běžně o dobrovolnictví dovídají.

Na tuto práci bychom mohli navázat zpracováním plánu, jak a kdy konkrétně komunikovat s jednotlivými médii v procesu managementu dobrovolnictví. Taktéž je možno více rozpracovat možnosti propagace prostřednictvím marketingu a Public relations.

Tato práce mi byla přínosem v tom, že jsem mohla poznat, co všechno výzkum obnáší a jak je důležitá především příprava a znalosti a vědomosti před zahájením výzkumu. Věřím, že též organizaci Maltézská pomoc, o.p.s. se stane zdrojem možných rad a informací při své tak neocenitelné práci pomoci potřebným.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BAČUVČÍK, R. *Marketing neziskového sektoru*. Zlín: UTB, 2006. ISBN 80-7318-436-2.
- [2] BERGEROVÁ, M. Jsme připraveni komunikovat s veřejností? In *Komunikace s veřejností a ještě něco navíc...: strategické plánování-marketing a marketingový výzkum-fundraising*. Praha: Spiralix, 2003. s. 75-99.
- [3] CIHLÁŘOVÁ, V. *Quo Vadis „Neziskové organizace v ČR a informační technologie“*. České Budějovice: Attavena, 2003. ISBN 80-86778-04-5.
- [4] DAŇOVÁ, D. Public Relations. In *Rádce pro neziskové organizace: Sborník pracovních materiálů moderní školy pro neziskovky*. Olomouc: Epico, 2003. s. 7-20.
- [5] DLOUHÁ, R. aj. *Dobrovolnictví a dárcovství: Interaktivní lekce knihoven pro školy*. Praha: ICN, 2001. ISBN 80-902633-7-2.
- [6] *Dobrovolníci v neziskových organizacích*. Praha: ICN, o.p.s., 2001. ISBN 80-86423-05-0.
- [7] DOLÍNEK, J. Mezinárodní rok dobrovolníků v České republice. In *Informační desky: ke kampani „30 dní pro občanský sektor“ 2002*. ICN, 2001. s. 7-10.
- [8] FRIČ, P. aj. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: Výsledky výzkumu NROS a AGNES*. Praha: Nadace rozvoje občanské společnosti (NROS), 2001. ISBN 80-902633-7-2.
- [9] GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.
- [10] HODGES, M.; WOOD, G. *Aby váš hlas byl vyslyšen : úvod do lobování v České republice*. Překlad Petra Vachunová. Praha: ICN, 1998. ISBN 80-902284-4-5.
- [11] CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [12] MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-368-0.
- [13] NOVOTNÝ, M. aj. *Dobrovolnictví středoškoláků: Manuál pro učitele, zaměstnance neziskových organizací a volnočasových klubů a další zájemce o tom, jak*

- udělat dobrovolnictví pro středoškoláky zajímavým.* Praha: Hestia, 2003. ISBN 80-239-0748-4.
- [14] *Obdivuhodní senioři: Průzkum na téma Senioři se společností.* Ústí nad Labem: Dobrovolnické centrum, o.s., 2005.
- [15] OCHMAN, M.; JORDAN, P. *Dobrovolníci: cenný zdroj.* Překlad Jindra Hladíková. U.S.A.: The Johns Hopkins University Institut for Policy Studies, 1997. ISBN 1-886333-29-7.
- [16] PLAMÍNEK, J. aj. *Řízení neziskových organizací.* Praha: Nadace Lotos, 1996.
- [17] POPOVIČOVÁ, J. Dobrovolnictví v NNO. In *Rádce pro ziskové organizace: Sborník pracovních materiálů moderní školy pro neziskovky.* Olomouc: Epico, 2003. s. 142-153.
- [18] *Příručka pro dobrovolníky : (NPIT).* Praha: ADRA, 2005. ISBN 80-239-5071-1.
- [19] REKTOŘÍK, J. aj. *Organizace neziskového sektoru: Základy ekonomiky, teorie a řízení.* 2.vyd. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-25-5.
- [20] ŠÁLEK, M.; FERTEK, T. *Novináři nejsou zlí: Mediální rukověť pro neziskové organizace.* Praha: VIA, 2001.
- [21] ŠOPOVOVÁ, J.; ŠEDIVÝ, M. Fundraising - dárcovství - sponzoring. In *Rádce pro neziskové organizace: Sborník pracovních materiálů moderní školy pro neziskovky.* Olomouc: Epico, 2003. s. 164-168.
- [22] TOŠNER, J. Dobrovolnictví – rehabilitace občanských ctností. In *Informační desky: ke kampani „30 dní pro občanský sektor“ 2002.* ICN, 2001. s. 10-15.
- [23] TOŠNER, J.; SOZANSKÁ, O. *Metodika dobrovolnictví nezaměstnaných z hlediska projektů Job Rotation.* Praha: Hestia, 2005.
- [24] TOŠNER, J.; SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích.* 2. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6.
- [25] TOŠNER, J. *Dobrovolnictví a zákon o sociálních službách.* Praha: Hestia, 2007.
- [26] WALDSTEIN-WARTENBERG, B. *Maltézský řád dnes.* Praha: CIVITAS, 1995.

- [27] Zákon č. 198/2002 Sb. Parlamentu České republiky o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě). Uveřejněno v č. 82/2002 Sbírký zákonů na straně 4835.
- [28] Zákon č. 108/2006 Sb. Parlamentu České republiky o sociálních službách. Uveřejněno v č. 37/2006 Sbírký zákonů na straně 1257.
- [29] 1. Komunitní plán sociálních služeb na Otrokovicku na období 2008-2012, 2007.

Interní publikace MP v elektronické podobě:

- [30] Grafický manuál, autor neveden.
- [31] Výroční zpráva Maltézské pomoci, o.p.s., 2007.

Internetové zdroje:

- [32] *Co je Nestátní zdravotnické zařízení*. Oficiální stránka MALTÉZSKÁ POMOC [online], poslední aktualizace 2009-01-06 [cit. 2009-01-28]. Dostupné z WWW: <[http://maltezskapomoc.cz/web/dokument.aspx?docId=806&jazId=1&oblId=1&katId=110&menu=Nestátní zdravotnické zařízení/Co je Nestátní zdravotnické zařízení](http://maltezskapomoc.cz/web/dokument.aspx?docId=806&jazId=1&oblId=1&katId=110&menu=Nestátní%20zdravotnické%20zařícení/Co%20je%20Nestátní%20zdravotnické%20zařícení)>
- [33] *Druhy dobrovolnictví*. Oficiální stránka DOBROVOLNÍK [online], poslední aktualizace 2009-04-29 [cit. 2009-04-30]. Dostupné z WWW: <http://www.dobrovolnik.cz/d_druhy.shtml>
- [34] *Historie maltézského řádu ve světě*. Oficiální stránka MALTÉZSKÁ POMOC [online], poslední aktualizace 2004-10-26 [cit. 2009-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.maltezskapomoc.cz/view.php?cisloclanku=2004102603>>
- [35] HRDÁ, J. Dobrovolní osobní asistenti. *Metodické materiály a publikace*. Oficiální stránka HESTIA [online], poslední aktualizace 2003-11-12 [cit. 2009-05-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.hest.cz/ruzne/HrdaDobrOsAsist.doc>>
- [36] *Současnost Řádu*. Neoficiální stránka MALTÉZSKÁ POMOC [online], poslední aktualizace 2004-10-26 [cit. 2009-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.maltezskapomoc.cz/view.php?cisloclanku=2004102601>>

- [37] ŠTÁFELDOVÁ, M. *Waldsteinová získala pro humanitární pomoc v Česku desítky milionů korun*. Oficiální stránka KRAJANE.NET [online], poslední aktualizace 2007-10-24 [cit 2009-01-28]. Dostupné z WWW: <http://krajane.radio.cz/cs/article_detail/1111>
- [38] *V jakých oblastech rád působí?* Neoficiální stránka MALTÉZSKÁ POMOC [online], poslední aktualizace 2003-06-01 [cit 2009-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://maltezskapomoc.cz/showpage.php?name=faq#05>>
- [39] *Základní informace, poslání*. Oficiální stránka MALTÉZSKÁ POMOC [online], poslední aktualizace 2009-01-06 [cit 2009-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://maltezska-pomoc.cz/web/dokument.aspx?docId=543&jazId=1&oblId=1&katId=78&menu=Kdojsmemy/ZakladniInformace,Poslani>>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AGNES	Agentura neziskového sektoru
AIDS	z angličtiny: Syndrom získaného selhání imunity
ČR	Česká republika
MP	Maltéžská pomoc, o.p.s.
NNO	Nestátní nezisková organizace
NROS	Nadace rozvoje občanské společnosti
PR	Public Relations
5P	Program „Pět P“

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Myšlenková mapa dobrovolnictví (Dlouhá, 2001).....	12
Obrázek 2 Základní logo Maltéžské pomoci, o.p.s. (Grafický manuál)	23

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1	Otázka č. 5: Jste nyní dobrovolníkem? (skupiny)	42
Graf 2	Otázka č. 6: Pracoval jste někdy dříve jako dobrovolník? (celkem)	43
Graf 3	Otázka č. 6: Pracoval jste někdy dříve jako dobrovolník? (skupiny)	43
Graf 4	Otázka č.7: Kde se o dobrovolnictví nejčastěji dovídáte? (celkem).....	44
Graf 5	Otázka č.7: Kde se o dobrovolnictví nejčastěji dovídáte? (skupiny).....	45
Graf 6	Otázka č. 8: Znáte někoho ve svém okolí, kdo se zapojil do dobrovolnické	45
Graf 7	Otázka č. 9: Jak oceňují vaši přátelé dobrovolnou činnost? (celkem).....	46
Graf 8	Otázka č. 10: Co si myslíte, že vám dobrovolnická činnost přinese? (skupiny)	46
Graf 9	Otázka č. 11: Kdybyste měl možnost stát se dobrovolníkem v sociálních službách (skupiny).....	47
Graf 10	Otázka č. 12: Jak dlouho byste měl zájem se takto angažovat? (celkem)	47
Graf 11	Otázka č. 13: Brání vám něco v zapojení se do dobrovolnické činnosti?	48
Graf 12	Otázka č. 14: Myslíte si, že je dobrovolnictví ošetřeno zákonem? (celkem)	49
Graf 13	Otázka č. 15: Slyšeli jste někdy o organizaci Maltéžská pomoc? (skupiny)	50
Graf 14	Otázka č. 17: Která nabídka organizace by vás nejvíce motivovala k výkonu dobrovolnické činnosti? (skupiny)	51
Graf 15	Otázka č. 18: Kdybyste měli zájem zapojit se do dobrovolnické činnosti, kam půjdete? (celkem)	52
Graf 16	Otázka č. 19: Vzpomenete si na nějaké dobrovolnické organizace pracující v Otrokovicích? (skupiny).....	53

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Respondenti dle skupin, věku a pohlaví	37
Tab. 2 Odpovědi na otázku „Kdo si myslíte, že je to dobrovolník?“	41
Tab. 3 Odpovědi „jiné“ na otázku č. 12.....	48
Tab. 4 Odpovědi „jiné“ na otázku č. 13.....	49
Tab. 5 Odpovědi na otázku č. 16 : Víte, kde Maltéžská pomoc v Otrokovicích sídlí?	50
Tab. 6 Názvy dobrovolnických organizací pracujících v Otrokovicích.....	52

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Odpovědi na otázku č. 4 v dotazníku

Příloha P II: Dotazník

PŘÍLOHA P I: ODPOVĚDI NA OTÁZKU Č. 4 V DOTAZNÍKU

Kdo si myslíte, že je to dobrovolník?

Studenti

1. Člověk, který vykonává určitou činnost bez účelu zisku, obětuje ji svůj volný čas ve snaze o zlepšení chodu této činnosti.
2. Člověk provádějící určitou činnost z vlastní vůle, bez očekávání jakékoliv odměny.
3. Člověk, co dělá nějakou činnost z jeho vůle, a nechce za ni žádnou rentu.
4. Ten, kdo dělá něco pro ostatní lidi z vlastní vůle, bez nároku na nějaký honorář.
5. Ten, kdo ve svém volném čase pracuje pro nevýdělečnou organizaci bez nároku na finanční odměnu. Asi.
6. Někdo, kdo z vlastní vůle pomáhá lidem.
7. Člověk, co dělá něco dobrovolně asi.
8. Dobrovolník je ten, co rád pomáhá druhým a to zdarma. Například dobrovolní hasiči, atd.
9. Empatický, tolerantní, komunikativní, měl by umět nalézt řešení v obtížných situacích vzhledem ke klientovi, nápaditý.
10. Podle mě, je dobrovolníkem ten, kdo pomáhá určité organizaci, např. Charitě, samozřejmě bez honoráře.
11. Někdo, kdo se dobrovolně zapojí do nějaké aktivity.
12. Jakýkoliv člověk, co chce pomáhat a nedostane něco za nějakým účelem.
13. Každý, kdo dělá něco dobrovolně.
14. Někdo, kdo z vlastní vůle např. pomáhá hasit požár.
15. Je to člověk, který se dobrovolně zapojuje do nějaké činnosti.
16. Osoba, která pomáhá lidem.
17. Ten, kdo něco dělá, co si zvolil sám a dobrovolně.
18. Člověk, který se sám svévolně zapojí do nějaké organizace bez nároku na finanční odměnu.
19. Někdo, kdo dělá práci zadarmo.
20. Někdo, kdo dělá práci dobrovolně.
21. Pomoc lidem a jiné práce prospěšné a nápomocné potřebným lidem.
22. Např. dobrovolní hasiči.

23. Člověk, který chce smysluplně naplnit svůj volný čas službou potřebným, a tak se seberealizovat.
24. Osoba, která pomáhá a nic za pomoc nechce.
25. Pomáhá bez finanční odměny.

Pracující

1. Člověk, který pomáhá lidem bez nároku na mzdu.
2. Ten, kdo někomu pomáhá bez nároku na odměnu.
3. Ten, kdo obětuje svoje pohodlí a volný čas, aby pomohl druhým. (sebeobětování, seberealizace)
4. Člověk, který dělá nějakou činnost pro to, aby pomohl druhým.
5. Člověk, který pomáhá ostatním ve svém volném čase a nedělá to za úplatu, ale pro dobrý pocit, že pomáhá.
6. Ten, kdo vykonává práci, úkoly nebo jiné aktivity bez nároku na odměnu.
7. Člověk který pomáhá druhým. Dělá to ve svém volném čase a myslím si, že bez nároku na finanční odměnu.
8. Ten, co pomáhá druhým
9. Někdo, kdo dobrovolně pomáhá okolí a lidem, aniž by za to vyžadoval nějakou odměnu (finanční, případně naturální).
10. Dobrovolník je člověk, který nezištně pomáhá druhým (např. lidem v jakékoliv nouzi) ve svém volném čase.
11. Osoba vykonávající potřebnou činnost s určitou motivací pomoci bez nároku na finanční odměnu.
12. Dobrovolník je člověk, který dělá určité věci např. pro určitou organizaci zcela dobrovolně a bez nároku bez nějakého např. finančního ohodnocení.
13. Člověk pracující v sociální sféře, v neziskové organizaci (např. NZDM). Může se jednat i o člověka pracujícího bez nároku na mzdu.
14. Člověk, který pomáhá „dobrovolně“ (tedy bez donucení) druhým lidem, bez finanční odměny za provedenou činnost.
15. Člověk, co dělá něco zadarmo bez nároku na odměnu a bez donucení.
16. Ten, kdo něco užitečného dělá pro někoho zadarmo.
17. Dobrovolník je někdo, kdo zadarmo pomáhá lidem z vlastní vůle.
18. Je to člověk, který pracuje pro nějakou organizaci bez nároku na mzdu. Pomáhá lidem.
19. Bez finančních nároků lidé pomáhají lidem, jako pečovatelky o lidi staré nebo s postižením a nebo taky třeba jako hasič, který trénuje na možnou pomoc při požáru.

20. Dobrovolník je osoba, která vykonává veřejně, nebo spolkově prospěšnou činnost, která není založena na potřebě výdělků.
21. Je to osoba, která dobrovolně vykonává nějakou pomocnou nebo prospěšnou službu bez toho, aniž by čekal nějakou odměnu.
22. Člověk, který vykonává práci dobrovolně, bez nároku na mzdu, dobrovolně ve prospěch jiných.
23. Osoba, která poskytuje pomoc druhým na základě vlastního svobodného rozhodnutí bez očekávání peněžité či jiné odměny.
24. Člověk, který pracuje zadarmo.
25. Pracuje dobrovolně – pomáhá.

Nezaměstnaní

1. Člověk, který pracuje z vlastní vůle, nebere finanční odměny, plat.
2. Dobrovolník je člověk, který vykonává dobrovolnou (bez platnou) činnost v neziskové organizaci. Rád pomáhá a není mu lhostejné jeho okolí.
3. Ten, kdo pomáhá bez nároku na odměnu.
4. Ten, kdo dobrovolně zdarma a ve svém volném čase dělá nějakou pracovní činnost.
5. Člověk, co má moc iniciativy (blázen).
6. Pracovník, bez nároků na finanční honorář.
7. Pracuje dobrovolně – bez peněz.
8. Člověk, který se dobrovolně angažuje.
9. Člověk, který se zajímá o různé pracovní činnosti.
10. Kdo chce jít do práce.
11. Mohu hodnotit podle sebe. Jsem nezaměstnaná, zatím nemám jinou možnost se uplatnit.
12. Je ten, kdo dělá něco dobrovolně.
13. Ten, co dělá sám od sebe věci.
14. Člověk pracuje dobrovolně – nemá mzdu.
15. Pracuje bez odměny.
16. Dobrovolně pracující zadarmo.
17. Pomáhající osoba.
18. Osoba, která bezplatně pomáhá.
19. Osoba pracující zadarmo.
20. Ten, co pracuje zdarma.
21. Člověk, který vykonává určitou činnost bezplatně.

22. Pracuje pro druhé bez nároku na ohodnocení.
23. Člověk, který pracuje pro někoho, kdo potřebuje pomoc bez nároku na mzdu.
24. a 25. neodpověděli

Důchodci

1. Ten, který chce zadarmo pomáhat při nějaké akci, nemocným lidem a potřebným.
2. Například hasič.
3. Dobrovolně pomáhá – zdarma.
4. Člověk, který pracuje pro pomoc jiným bez nároků na finanční ocenění.
5. Zaměstnanec bez mzdy.
6. Ten, kdo dělá něco dobrovolně pro druhé.
7. Činnost pro potřebné.
8. Kdo pracuje pro potřebné.
9. Dobrovolná pomoc potřebným.
10. Kdo pomáhá druhým.
11. Je člověk, který zdarma ve svém volném čase vykonává činnou práci pro druhé.
12. Pomáhá lidem, kteří potřebují pomoc.
13. Člověk, který se rozhodl pomáhat lidem, kteří pomoc druhých potřebují.
14. Člověk, který rád, nebo ochotně a bez donucení dělá nějakou činnost, obvykle bezplatně, pro blaho druhých.
15. Kdo má srdce na dlani, je dostatečně pohyblivý a zdravý, a může pracovat ve svém volném čase.
16. Ten, kdo pomáhá lidem, kteří pomoc potřebují, jsou členy organizace, která se touto pomocí zabývá.
17. Člověk, který dobrovolně pomáhá, kde je třeba.
18. Kdo se svém volném čase pomáhá zdarma lidem potřebným.
19. Bezplatně vypomáhá nemocným a tělesně postiženým.
20. Dobrovolně pomáhá.
21. Pomáhá postiženým.
22. Pomáhá starým lidem.
- 23., 24. a 25. neodpověděli

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK

Vážení obyvatelé města Otrokovic,

jsem studentka 3. ročníku sociální pedagogiky na univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. V rámci své bakalářské práce jsem vypracovala tento dotazník a prosím o spolupráci při vyplnění. Dotazník bude sloužit jako výzkumná metoda k tématu informovanosti o dobrovolnictví a Maltézské pomoci v Otrokovicích. Jde o anonymní dotazník a vyplnění nebude trvat více než 10 minut.

Zakroužkujte vždy jen jednu odpověď, která nejvíce vystihuje váš názor či zkušenosti. V otázce “ kdo je dobrovolník “ se snažte popsat hlavní a pro vás nejdůležitější znaky (slova).

Děkuji.   Monika Matějčková

1. Pohlaví:

- a) žena
- b) muž

2. Zaměstnání:

- a) student
- b) pracující
- c) nezaměstnaný
- d) důchodce

3. Věk:

- a) 15 – 26 let
- b) 27 – 35 let
- c) 36 – 58 let
- d) 59 a více

4. Kdo si myslíte, že je to dobrovolník? (zkuste jej definovat)

.....

.....

.....

5. Jste nyní dobrovolníkem?

- a) ano, na základě písemné smlouvy s organizací
- b) ano, na základě osobní domluvy (např. zájmové aktivity)
- c) ne

6. Pracoval jste někdy dříve jako dobrovolník?

- a) ano, v práci (např. charitativní akce)
- b) ano, ve škole (např. divadelní vystoupení)
- c) ano, ale jen za socialismu
- d) ano, v neziskové organizaci
- e) ne
- f) jiné – doplňte: .....

7. Kde se o dobrovolnictví nejčastěji dovídáte?

- a) v knihách
- b) v článkách novin nebo časopisů
- c) v televizi nebo v rádiu
- d) na internetu
- e) od příbuzných, přátel
- f) jinde – doplňte kde: .....
- g) nikde jsem o tom ještě neslyšel

8. Znáte někoho ve svém okolí, kdo se zapojil do dobrovolnické činnosti?

- a) ano, znám
- b) ne, neznám

9. Jak oceňují vaši přátelé dobrovolnou činnost?

- a) myslím, že si jí cení
- b) myslím, že si jí necení
- c) nedokážu říci

10. Co si myslíte, že vám dobrovolnická činnost přinese?

(zakroužkujte pouze jednu odpověď podle vámi největšího přínosu)

- a) nové zkušenosti
- b) nové vědomosti
- c) správně využitý čas
- d) seznámení se s novými lidmi
- e) poznání svých schopností

f) jiné - doplňte:.....

11. Kdybyste měl možnost stát se dobrovolníkem v sociálních službách, angažoval byste se:

- a) v práci s dětmi (od 6-15let)
- b) v práci se starými lidmi
- c) v práci s lidem s tělesným postižením
- d) v pomoci rodinám v péči o dítě s postižením
- e) jiné – doplňte:.....
- f) nechtěl bych se angažovat

12. Jak dlouho byste měl zájem se takto angažovat?

- a) jednorázově
- b) 1-3 měsíce
- c) půl roku
- d) rok
- e) více než rok
- f) jiné.....
- g) nechtěl bych se angažovat

13. Brání vám něco v zapojení se do dobrovolnické činnosti?

- a) ano, nestálá pracovní doba v práci
- b) ano, péče o rodinu
- c) ano, vlastní přesvědčení
- d) ano, jiné okolnosti – uveďte: .....
- e) ne, nebrání

14. Myslíte si, že je dobrovolnictví ošetřeno zákonem?

- a) ne, je to každého osobní věc
- b) ne, pouze směrnicemi organizace, která přijímá dobrovolníky
- c) ano, zákonem o dobrovolnické službě
- d) jiné.....

15. Slyšel jste někdy o organizaci Maltézská pomoc?

- a) ano, doplňte kde:.....
- b) ne

16. Víte, kde Maltézská pomoc v Otrokovicích sídlí?

- a) ano, doplňte kde:.....

b) ne

17. Která z těchto nabídek organizace Maltéžské pomoci by vás nejvíce motivovala k výkonu dobrovolnické činnosti?

(zakroužkujte pouze jednu odpověď podle vámi největšího přínosu)

- a) školení, možnosti vzdělávání v sociální oblasti
- b) možnost setkávat se s odborníkem – psychologem (s cílem řešení problémů s klienty, ale i nabídka na konzultaci vlastních problémů)
- c) psychologické vstupní testy, které vám pomohou poznat sami sebe
- d) účast na akcích organizace, stát se členem organizace
- e) setkávání se s lidmi (dětmi, seniory, se zdravotním postižením) a získávání zkušeností s nimi
- f) možnost započtení dobrovolnictví jako náhradní doba zaměstnání
- g) jiné – uveďte: .....

18. Kdybyste měli zájem zapojit se do dobrovolnické činnosti, kam půjdete?

- a) na městský úřad
- b) na Charitu
- c) najdu si nějakou organizaci v Otrokovicích na internetu
- d) počkám, až uvidím nějaký zvací plakát, případně článek v novinách, na který zareaguji
- e) jiné – uveďte: .....
- f) nemám zájem

19. Vzpomenete si na nějaké dobrovolnické organizace pracující v Otrokovicích?

- a) ano, uveďte: .....
- b) ne, nevzpomínám
- c) ne, žádná tu dle mého názoru není

Děkuji za váš čas, který jste mi věnovali. Vyhodnocení dotazníku budete moci najít v kanceláři Maltéžské pomoci v Otrokovicích od května 2009.